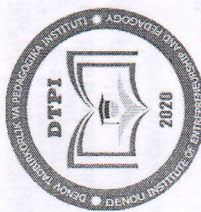

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIJ TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI

DENOV TADBIRKORLIK
VA PEDAGOGIKA
INSTITUTI

Ro'yxatga olindi

№ 1940.3.02.2023-yil

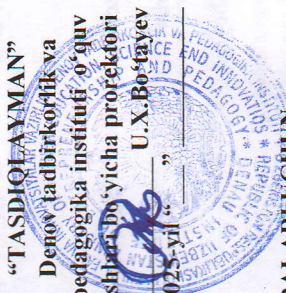
2025 yil "26" - 06

"TASDIQLAYMAN"

Denov tadbirkorlik va
pedagogika instituti o'quv
ishlari bo'yicha prorektori

U.X. Bo'stayev

2025-yil " " "

BITIRUVCHI KURS TALABALARI UCHUN
MUTAXASSISLIK FANLARIDAN
DAVLAT ATTESTATSIYA SINOVLARI DASTURI

Bilim sohasi:	100000	Gumanitar
Ta'lim sohasi:	120000	Gumanitar fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60220300	Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar bo'yicha)

Ushbu dastur O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 13-dekabrda 836-son qarori bilan tasdiqlangan "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to'g'risida NIZOM" ga asosan ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

- Yakubova D.T. – Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti Tarix va falsafa kafedrasini mudiri, professor, tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
- Nazirov B.S. – Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti Tarix va falsafa kafedrasini dotsenti, tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Taqrizchilar:

- G'afforov Sh.S. – Samarqand davlat universiteti O'zbekiston tarixi kafedrasini professori, tarix fanlari doktori
- Mengliboyev A.X. – Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti, Yoshlar masalalari va ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha birinchi prorektor, dotsent, tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti Tadbirkorlik va boshqaruv fakulteti "Tarix va falsafa" kafedrasining 2025-yil «27» dagi 08 - sonli majlisida ko'rib chiqilgan va tasdiqlashga tavsiya qilingan.

Kafedra mudiri:

D.T. Yaqubova

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti Tadbirkorlik va boshqaruv fakulteti kengashining 2025-yil «28» dagi 1 - sonli majlisida muhokamadan o'tkazilgan.

Fakultet dekani

M. Toshboboyev

Ushbu dastur Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti o'quv uslubiy bo'limining 2025-yil «29» dagi 1 - sonli majlisida tasdiqlangan.

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i: B.Primulqov

Mazkur dastur 60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarining to'rt yil mobaynida umumkasbiy va mutaxassislik fanlarini o'qib o'zlashtirganlik darajasini aniqlash uchun o'tkaziladigan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlari bo'yicha ishlab chiqilgan.

2025/2026 o'quv yilida 60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarida yakuniy davlat attestatsiyasi o'tkaziladigan fanlar tarkibi:

- O'zbekiston tarixi (umumkasbiy fanlar)
- Jahon tarixi (umumkasbiy fanlar)
- Tarixiy o'lkashunoslik (mutaxassislik fanlar)
- Sharq allomalarning ilmiy merosi (mutaxassislik fanlar)

60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar bo'yicha) yo'nalishi bitiruvchi talabalari uchun Yakuniy davlat attestatsiyalari o'tkaziladigan fanlarning mazmuni, maqsad va vazifalari hamda davlat attestatsiyasi sinovlarining asosiy savollari

O'ZBEKISTON TARIXI

O'quv fanining maqsadi va vazifalari

Fanni o'qitishdan maqsad – tarixning davlat va jamiyat taraqqiyoti natijasi ekanligi, jamiyat rivojlanishida davlatchilikning muhim voqea hisoblanishi, tarixning keyingi taraqqiyoti bosqichida fuqarolik jamiyatning paydo bo'lishi bilan fan, texnika, madaniyat, axborotlar o'zlashtira borish, ularni jamiyatga bog'liq bo'lgan hodisalarni ko'rsatishdir.

Fanning vazifasi – jamiyat va davlatchilik taraqqiyotidagi uyg'unlik farqlarini ajratish, tarix fanidagi yangi nazariyalarni tahlil etish, tarixning harakatlantiruvchi omillarini talabalarga ko'rsatib berish, tarix fanining asosiy yo'nalishlarini tahlil va tadqiq qilish malakasini hosil qilish, davlat va jamiyat taraqqiyotining rivojlanish omillarini tahlil qilishda tarix fanining o'rni tushuntirishdan iborat.

Fanning mazmuni

O'zbekiston tarixi o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- O'zbekiston tarixining asosiy bosqichlari; O'zbekiston tarixining ma'lum bir tarixiy hodisalari, jahon tarixida O'zbekistonning o'rnini, zamonaviy jarayonlarda O'zbekistonning jahon hamjamiyati bilan integratsiyasi, tarixiylik va xolislik nuqtai nazaridan O'zbekiston tarixi muammolarining ishlab chiqilishi jarayonlarini bilishi kerak;
- O'zbekiston tarixining dolzarb muammolarini o'rganish va metodologiyasini ishlab chiqishda milliy g'oyaning ahamiyati; O'zbekiston tarixining turli davrlardagi tarixiy jarayonlarning o'ziga xosligi haqida; O'ra Osiyo Renessansi, O'zbekistonning mustaqil davlat sifatida rivojlanishi; tarix fani ijtimoiy tafakkur mahsuli ekanligi, ijtimoiy fanlar rivojida tarix fanining muhim voqealar bilan bog'liqligini bilish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
- Vatan tarixini bilish; ma'naviy-milliy va umuminsoniy masalalar bo'yicha o'z qarashlarini ilmiy asoslashni va ifodalashni bilishi, milliy mustaqillik g'oyalarga amal qiladigan faol hayotiy dunyoqarashga ega bo'lishi; bakalavriat yo'nalishiga mutanosib ravishda raqobatbardosh umumkasbiy tayyorgarlikka ega bo'lishi; yangi bilimlarni mustaqil egallay olishi, o'z faoliyatini ilmiy asosda tashkil etishi va o'zini kamolotga yetkazish ustida ishlay bilishi; ta'lim yo'nalishi bo'yicha oliy ma'lumotli shaxslarga tegishli lavozimlarning bo'sh o'rinlarida mustaqil ishlay olish tajribasiga ega bo'lishi; bakalavriatning tegishli yo'nalishi

doirasida tanlangan ixtisoslik bo'yicha magistratura oliy ta'limini davom ettirish malakalariga ega bo'lishi kerak.

Talaba mazkur fanni o'zlashtirish jarayonida:

- O'zbekiston tarixi fanining predmeti, maqsadi, vazifalari, manba va asoslari;
- O'zbekiston tarixining eng qadimgi davri;
- Bronza davri tarixi;
- O'zbekiston davlatchiligidan shakllanish asoslari;
- "Avesto" va zardushtiylik;
- Qadimgi davlatlar tarixi;
- O'rtasiyoAhomoniylar tavlati tarkibida (miloddan avvalgi VI-IV asrlar);
- Makedoniyalik Aleksandriming Baqriya va Sug'diyonaga yurishlari;
- O'zbekistonning Antik davr davlatchiligi. Salavkiylar va Yunon - Baqriya davlatlari;
- Xorazm, Qang, Davan, Yuechji - Kushon va Kushon davlatlari;
- Xtoniylar, Kidaniylar, Eftaliylar davlati;
- Turk hoqonligi davrida O'rtasiyo;
- Arab xalifaligi davrida Movarounnaxr va Xuroson;
- Movarounnaxr va Xurosonda mustaqil davlatlarning tashkil topishi. Toxiriylar va Safforiylar davlati;
- Somoniylar davlati;
- Qoraxoniylar davlati;
- Qoraxoniylar, G'aznaviylar, Saljuqiylar va Xorazmning siyosiy munosabatlari;
- Xorazmshoh - Anushtagimiyilar davlati;
- O'rtasiyo xalqlari tarixida IX-XII asrlarda yuz bergan Uyg'onish davri. Ajdodlarimizning jahon sivilizatsiyasiga qo'shgan hissasi;
- Movarounnaxr va Xurosonning mug'ullar tomonidan bosib olinishi. Movarounnaxr Chig'atoy ulusi tarkibida;
- Buyuk ipak yo'li - muloqot va hamkorlik yo'li;
- Etnogenез va etnik tarix masalalari;
- Arim Temur buyuk sarkarda va davlat arbobi;
- Amir Temur davlatining tashkil topishi;
- Amir Temur davrida siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayot;
- Temuriylar davrida Movarounnaxr va Xuroson;
- Temuriylar hukmronligi davrida siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayot;
- Movarounnaxrda Shayboiylar sulolasining hukmronligi;
- Buxoro xonligining tashkil topishi va siyosiy hayoti;
- Buxoro xonligida Asharxoniyar sulolasi hukmronligining o'rnatilishi va siyosiy tarixi;
- Asharxoniyar davrida Buxoro xonligida ijtimoiy-iqtisodiy hayot;
- Buxoro amirlikning tashkil topishi, siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayoti;
- Qo'qon xonligining tashkil topishi, siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayoti;
- Xiva xonligining tashkil topishi, siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayoti;
- Qoraqalpqlar XVI-XIX asrlarda;
- XIX asr o'rtalarida O'zbek xonliklaridagi siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy hayot;
- O'rtasiyo xonliklarini Rossiya imperiyasini tomonidan bosib olinishi;
- Rossiya imperiyasining Turkiston o'lkasidagi mustamlaka ma'muriy boshqaruv tizimi va mustamlakachilik siyosati;
- XIX asrning 70-90 yillarida Turkiston o'lkasida xalq harakatlari;
- Mustamlakachilik sharoitida Turkiston o'lkasida madaniy hayot;
- XIX asr oxiri XX asr boshlarida Buxoro amirligi va Xiva xonligida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayot;
- Turkiston XX asr boshlarida (1900-1917 yillar).

- XX asr boshlarida Rossiya imperiyasining Turkistonidagi ijtimoiy-iqtisodiy siyosati;
  - Birinchi Jaxon urushining Turkiston o'lkasiga ta'siri;
  - 1916 yil milliy-ozodlik harakati;
  - Turkiston o'lkasida jadidchilik harakati va siyosiy harakatlari;
  - XIX asr oxiri XX asr boshlarida qoraqalpqlar, ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayot;
  - 1917-yil fevral inqilobi va Oktabr tuzatishi;
  - Turkiston muxtoriyati - milliy demokratik davlatchilikning dastlabki tajribasi;
  - Turkistonda mustabid tuzumga qarshi qarshilik harakati;
  - Turkistonda boshqaruv tizimining shakllanishi va ijtimoiy-iqtisodiy sohadagi o'zgarishlar va madaniy hayot;
  - Xiva xonligi va Buxoro amirlikning qizil armiya tomonidan tugatilishi. XXSR va BXXSR ning tashkil topishi;
  - O'rtasiyo milliy hududiy chegaralanishi: maqsad va mohiyati. O'zbekiston SSR ning tashkil topishi;
  - O'zbekiston 1925-1941 yillarda;
  - O'zbekiston Ikkinchi jahon urushi yillarida (1941-1945 yillar);
  - 1917-1991 yillarda Qoraqalpog'iston;
  - O'zbekiston 1946-1985 yillarda;
  - O'zbekiston mustaqillik yo'lida (1985-1989 yillar).
- mavzulari asosida nazariy bilimlarga ega bo'lgan holda ilmiy izlanishning bajarilishini uddalay olish (kurs ishi va bitiruv ishi tarzida) malakasiga ega bo'lishi kerak.
- Talabalar o'z mavzularida shaxsiy mulohazalari, kuzatishlaridan bemaol foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladi.

60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar bo'yicha) yo'nalishi bitiruvchi talabalari uchun "O'zbekiston tarixi" fanidan

Davlat attestatsiyasi sinovlarining asosiy savollari

1. Neolit davri jamoalarida mehnat qurollari takomillashtirish bilan bir qatorda hunarmandchilikning qaysi sohalari rivojlangan?
2. O'rtasiyo janubiy-g'arbiy hududida ilk dehqonchilik va chorvachilik bilan shug'ullangan qabilalar yodgorligi bugungi kunda qanday nom bilan tarixda qolgan?
3. O'rtasiyo shimoliy va markaziy hududlaridagi qabilalar metall bilan qachon tanishdilar?
4. Qaysi manzilgohdan sirtiga qora va qizil bo'yoqlar turli geometrik naqshlar solingan spool parchalari, misdan yasalgan qurollar, mis oyna, oltin va kumushdan yasalgan taqinchoqlar topilgan?
5. O'zbekiston hududidagi bronza davri yodgorliklarini o'rganishda quyidagi olimlardan qaysi birlari xato berilgan?
6. Sopollitepa madaniyatining rivojlanish bosqichlarini davrlari bilan moslashtiring?
7. XX asr nazariyalariga oid O'rtasiyo davlatchiligining kelib chiqishi sabablari va omillari to'g'ri ko'rsatilgan javobni ayting?
8. Siniy nazariya namoyandalari xato berilgan javobni ko'rsating?
9. Kimning fikricha O'rtasiyo trixining eng qadimgi davri bir necha yuz ming yillarni oladi?
10. O'zbekistonda Rossiya imperiyasi mustamlakachiligi va sovetlar hukmronligi xronologik jihatdan qaysi davrni o'z ichiga oladi?
11. "G'afilda yotgan xalqni uyg'otish uchun avvalo, uning tarixini uyg'ot" ushbu fikr kimga tegishli?
12. O'zbekiston tarixining o'rtasiyo xronologik jihatdan qaysi davrni o'z ichiga oladi va nechta bosqichga bo'linadi?

48. Qaysi tadqiqotchi Sug'd atamasini eroncha "SUS" – "yonmoq,yaltiramoq" so'zidan olingan degan?
49. Uzunqir, Yerqo'rg'on, Xo'ja Bo'ston viloyatlari nechchi gektarni tashkil etgan?
50. Gkatsiy, Ktesiy va Ksenofont asarlarida qaysi xalq haqida ma'lumot yo'q?
51. Qaysi tadqiqotchi yozma manbalarning qisqa ma'lumotlariga asoslanib "Katta Xorazm masalasini ko'targan?"
52. Ktesiyning "Persika" deb nomlangan asari nechinchii yildan keyin yozilgan?
53. Ahamoniyalar imperiyasining boshqaruv tizimida nechchi nafar saroy og'alari mavjud bo'lgan?
54. Gerodot ma'lumot berishicha Sug'diyona va Xorazm nechinchii satraplik sifatida talqin qilindi?
55. Doro I ning Suzadagi saroy qurulishida qayerdan jahannam toshi (lyapis) olib kelingan?
56. Saklar ahamoniyarlarga qancha miqdorda soliq to'lashgan?
57. Shohlar shohi tomonidan zarb qilingan oltin "darik"ning og'irligi qanchaga teng bo'lgan?
58. Aleksandr nechinchii yilda Hindukush tog'li orqali Hindiston sari yurish boshlaydi?
59. Iss jangi nechinchii yilda bo'lib o'tgan?
60. Aleksandr bilan Spitamen o'rtasidagi hal qiluvchi jang qachon o'lib o'tgan?
61. Buyuk faylasuf Aristotel nechinchii yillarda Aleksandrga murabbiylik qilgan?
62. Iskandarning O'rta Osiyoga yurishlari to'g'risida qaysi rus olimi o'zining "Istoriya Ellinov" asarida ma'lumot bergan?
63. Salavka I qachon vafot etadi?
64. Salavka o'z davlat hududini nechta satraplikka bo'ladi?
65. Qachon Salavka o'z poytaxtini Bobildan Suriya-Antioxiyaga ko'chiradi?
66. Qaysi Yunon-Baqriya podshosi ichki siyosatda Aleksandr va Antiox I larning yo'lidan borib, yetti aslzodalardan umumiy til topish yo'limi tutdi?
67. Nechinchii yilda Demetriyga qarshi Baqriyda davlat to'ntarishi bo'ldi?
68. "Bugungi zamon baxosini berish uchun avvalambor, kechagi kunga - o'tmishga nisbatan qanday munosabatda ekanimizga baxo berish kerak". Yuqoridagi so'zlar kimga tegishli?
69. O'zbekistonning birinchi prezidenti I. Karimov 1998 yilning iyun oyi oxirlarida bir guruh yetakchi tarixchilar hamda, ziyolilarning ayrim vakillari bilan suhbat o'tkazdilar. Mazkur suhbat "Tanixiy xotirasiz kelajak yo'q" degan sarlavxa bilan qaysi jurnalning 5-sonida va aloxida risola sifatida nashr qilindi?
70. Quyidagi tarixchi olimlardan qaysi birilari yurtimizning eng qadimgi davrlardan bugungi kunga qadar bo'lgan tarixini davrlashtirish masalasiga e'tibor berishgan?
71. O'zbekiston tarixini davrlashtirishda birinchi davr – "O'zbekiston tarixining eng qadimgi davri" quyidagi qaysi davriy chegarani o'z ichiga oladi?
72. Xronologik jihatdan O'zbekiston tarixining o'rta asrlar davri qaysi davriy chegarani o'z ichiga oladi?
73. Quyidagi shaxslardan qaysi biri tarixning xalq va millatning taqdirida tutajak o'rinni ko'rsatib o'tgan?
74. "Kimgi tutmas qalbidan tarixini, U inson ham emas, olim ham emas, Biroq kimgi uqsa o'tmishi, Ko'p boyitar o'z tumushini." Ushbu so'zlar kimga tegishli?
75. Yer tarixi geologik jixatdan quyidagi qaysi eralarga bo'linadi?
76. Quyidagi qaysi davrda odamzotning dastlabki ajdodlari paydo bo'ldi?
77. 1927 yilda Xitoy hududlaridan qadimgi odam qoldiqlari ("sinantrop" – "Xitoy odami") aniqlangan shaxs to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.

13. Zamonaviy adabiyotlarda O'zbekiston tarixini o'rganishning manbalari shartli ravishda nechta guruhlarga bo'linadi?
14. Arxiv materiallari nechinchii asrdan boshlab muhim ahamiyat kasb etmoqda?
15. Ilk davlatchilikka o'tish va davlatchilikning rivojlanish davrining ikkinchi davri xronologik jihatdan qaysi asrlarni o'z ichiga oladi?
16. O'zbekiston tarixining eng qadimgi davrdan bugungacha bo'lgan davrini nechta xronologik davrga bo'ladi?
17. Yunon faylasulari nechinchii asrdayoq odamning kelib chiqishi tamomila tabiiy hodisa deb ta'viflashga uringanlar?
18. Kaynozoy erasining to'rtlamchi davri bundan nechchi yil oldin boshlanib bu davrda odamzotning ilk ajdodlari paydo bo'lgan?
19. Odamning hayvonot dunyosidagi ajdodlar bilan bog'liqligi haqidagi g'oya 18 asrlarning o'rtalaridan kim tomonidan olg'a surilgan?
20. Kim odamsimon maymunlar odam ajdodlari ekanligini t'akidlab, insonning insonning hayvonot dunyosida ajralib chiqishidagi asosiy omillar – tabiiy saralanish va jinsiy tanlanishdir deb atgan?
21. Pitkanthroplar bundan taxminan nechchi yil ilgari yashaganlari aniqlangan?
22. Neandertal qiyofadagi odamlar ancha baquvvat bo'lib, o'rtaecha nechchi yil umr ko'rgan?
23. Nechinchii yilda Xitoy hududlaridan topilgan qadimgi odam sinantrop bundan 500-600 ming yil ilgari davrga oidligi aniqlangan?
24. T. Geksi tomonidan odamning hayvonot dunyosidagi ajdodlar bilan bog'liqligi haqidagi g'oya qachon olg'a surilgan?
25. O'zbekiston hududida mezolit davri yodgorliklari nechta davrga bo'linadi?
26. Ilk mezolit davri mil.avv. 11-10 ming yilliklar bo'lib qaysi madaniyatda o'z aksini topadi?
27. Machay g'ori dengiz sathidan nechchi metr balandda jolashgan?
28. Kim kaltaminorifliklar madaniyatini shakllanishini 2 bosqichga ajratadi?
29. Daryoliso yodgorligi nechinchii ming yilliklarga oid?
30. Jonbos-4 makoni qayerdan topilgan?
31. Tumek-kichidjik qabristoni nechinchii yilda topib o'rganilgan?
32. Sarazm qishlog'i qancha gektar maydonni egallagan va nechta tepalikdan iborat?
33. O'zbekiston hududida Amudaryo etaklaridagi eneolit davri yodgorliklarini kim tadqiq etgan?
34. Misning olovda erish xususiyatini odamlar qachon kashf etganlar?
35. Eneolitning qaysi bosqichida qishloqlar yiriklashib, shaharlar qiyofasiga o'ta boshlagan?
36. Eneolit davrining qaysi bosqichida sopol loyiga maydalab ezilgan somon qo'shib idish yasalgan?
37. Quyi Zarafshon hududlarini kimlar tadqiq qilishgan?
38. Eng yaxshi bronzaning tarkibida nechchi % mis, nechchi % qalay mavjud?
39. Sopollitpa manzilgohi nechinchii yilda topilgan?
40. Zardushtiyarning qaysi kitobi bizgacha to'liq yetib kelgan?
41. Yasna kitobi nechta bobdan iborat bo'lib ulardan nechitasi bizgacha yetib kegan?
42. Dyuperron yuriga qaytgandan so'ng nechinchii yilda "Avesto"ni tarjima qilgan?
43. Dastlabki "Avesto" nechta kitobdan iborat bo'lgan?
44. Nechinchii asrdan boshlab Xorazm podshohligida o'z tangalarini zarb etishni yo'lga qo'ygan yangi sulola hokimiyatni qo'lga oldi?
45. "Oita, xususiy mulk va davlatning kelib chiqishi" asari kimga tegishli?
46. Nechinchii asrda O'zbekistonda dehqonchilik madaniyati ta'sirida ilk dehqonchilikka o'tila boshlangan?
47. Qaysi tadqiqotchi "Katta Xorazm"ni Marv va Hirat ning to'rta viloyatiga joylashtirgan?

78. Keyingi yillarda arxeologiyada qilingan yangiliklar Selungur makonidan topilgan tosh qurollarining quyidagi qaysi manzilgohdan topilgan tosh qurollar bilan o'xshash tomonlarini aniqlab, uni 1,2 mln yillarga mansub deb topdilar?
79. XX asrning birinchi yarmidan boshlab qaysi olim boshchiligidagi Farg'ona vodiysida qidiruv va qazish ishlari olib bordilar?
80. Selungur g'ori 1958 yilda quyidagi qaysi olim tomonidan o'rganilgan?
81. Hozirgi kunda O'rtasiyo hududi bo'yicha o'rtasiyo hududida qancha manzilgoh topilgan?
82. Xo'jakent, Qayroqum, Omonqo'ton manzilgohlari qaysi davrga oid manzilgohlar sanaladi?
83. Quyidagi qaysi manzilgohdan topilgan topilmalarining eng ahamiyatli tomoni shundaki, bu yerdan antropologik topilmalar – odam boshi suyaklari, tishi, jag'i va boshqa qismlari qoldiqlari topilgan bo'lib, bu topilmalarni o'rganish tadqiqotchilarga O'rtasiyoning janubidagi mezolit davri kishilarining yevropoid irqiga mansub ekanligini aniqlash imkonini berdi?
84. Gerodotning yozishicha Ahamoniylar saltanati 20 satraplikka bo'lingan. Quyidagi qaysi satrapliklar O'rtasiyodagi tegradaga tegishli bo'lgan?
85. Doro I ning Suzadagi saroyi qurilishi uchun So'g'diyonadan qaysi turdagi qimmatbaho toshlar olib kelingan?
86. Qaysi olim Amudaryo xazinasi mil.avv.IV asr oxiri – III asr boshlarida ochilgan deya ta'kidlangan?
87. Ahamoniylar imperiyasi jamoalarining ijtimoiy tarkibi qanday ko'rinishda bo'lgan?
88. O'rtasiyo Aleksandr Makedonskiy tomondan istilo qilinganligi qaysi yunon tarixchi olimlarning asarlarida keng yoritilgan?
89. "Istoriya Ellinov" asari muallifi kim?
90. Parfiya podshosi Antiox III Yevtidemga Yunon – Baqtriyaga urush harakatlarini boshladi (1) , Yunon –Baqtriya uchun salavkiylar xavfi yo'qoldi(2)?
91. Xorazmning qurilish va hunarmandchilik rivoj topgan shaharlarini toping?
92. Qadimgi yunon mualliflari ko'chmanchilarni qay tarzda tilga olganlar?
93. Yashit kitobida So'g'd (1) dan oldin va (2) dan keyin tilga olmadi?
94. Aryohayyona Kavi Vishtasp podshohi bo'lib, aynan qaysi viloyatlarni birlashtirgan?
95. Quyidagi hududlardan qaysi birida ilk o'rtasiyo asrlarida qizil tuz qazib olingan?
96. Ilk o'rtasiyo asrlarida Turon zaminida ro'y bergan dehqonchilik yutuqlarini aniqlang.
97. Ilk o'rtasiyo asrlarida O'rtasiyoda qay tariqa katta yer egaligiga asoslangan mulkdorlar tabaqasi shakllandi?
98. "Ular baquvvat va abjir hamda o'z hojasiiga sadoqatli o'spirinlardan tamlab olingan, xo'jasi vafot etganda hatto u bilan birga tiriklayin ko'milishi lozim bo'lgan. Gap kimlar haqida ketmoqda?" Xorazmning qadimgi poytaxti Tuproqqal'a shahrining umumiy maydoni necha gektarni tashkil etgan?
99. Ma'lumki, Eftaliylar davlatiga qarshi yurish qilgan Sosoniylar shohi Pero'z dastlabki janglardayoq mag'lubiyatga uchrab, asir tushadi. Pero'z kim tomonidan yuborilgan o'ltan evaziga asirlikdan ozod etiladi?
100. VIII asrda qaysi shahar 216 gektar atrofida bo'lgan?
101. Sosoniylar shohi Pero'zning eftaliylarga qarshi ikkinchi yurishida qaysi davlat unga ittifoqdoshlik qildi?

102. 457 yili Vaxshunvor (Axshunvor) Eftalon boshchiligidagi eftalitlar egallab o'z hokimiyatlarini o'rnatgan hududlar to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
103. Ilk o'rtasiyo asrlarida yaylovlarning asosiy qismi kimlarning tasarrufida bo'lgan?
104. Muqan hoqon vafotidan (576 y.) so'ng Turk hoqonligi taxtiga kim o'tirdi?
105. Quyidagi qaysi biri Turk hoqoni bo'lgan? a) Ta viloyat jam'etiga o'z vaqtida ular o'zaro bir-birlari bilan chiqisha olmas edilar?
106. Quyidagi maubardan qaysi birida Abro'y to'g'ri ko'rsatildi?
107. G'arbiy hoqonlikdagi yozgi qarorog'oh Isfijob yaqinidagi .....da, qishkisi .....shahrida edi.
108. Turk hoqonligida hoqondan keyingi shaxs ..... davlatdagi birinchi amaldor (vazir) vazifasida bo'lgan.
109. Qaysi yillar mobaynida Samarqanddan Xitoyga to'g'ri ko'rsatildi savdo elehligi yuborilgan?
110. Arab xalifalaridan qaysi birining hukmronligi davrida ichki nizolarga chek qo'yilgandan so'nggina arab siyosiy arboblari va zodagonlari Movarounnahrda haqiqiy yurish qilish vaqti keldi deb topdilar?
111. Quyidagi Xuroson noiblaridan qaysi birining Buxoro va Samarqandga yurishida Muhammad payg'ambarning jiyani Qusam ibn Abbas ibn Abdul-Mutallib ishtirok etadi?
112. Qutayba ibn Muslimga taslim bo'lib, arablar tomoniga o'tib ketgan Chag'oniylar hokimi to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
113. Bag'dod shahriga asos solib, poytaxtni shu yerga ko'chirgan arab xalifasi berilgan javobni toping.
114. Arablarga qarshi ko'tarilgan G'urak va Divashtich boshchiligidagi to'g'ri ko'rsatildi qo'llab quvvatlash uchun turklardan Yettisuvdan Samarqandga kim boshchiligidagi qo'shin yuborilgan?
115. Quyidagi Xuroson noiblaridan qaysi biri «Xuzayna» (tuy bekasi) laqabini olgan edi?
116. Arablarga qarshi ko'tarilgan to'g'ri ko'rsatildi qaysi biri o'tirilgandan so'ng tanasi zardushtiyalarning xilxonasi-naus devoriga qoq'tib qo'yiladi?
117. Somoniylar davlat boshqaruvida dargoh qoshida qaysi lavozimlar orasida qaysi biri saroy soqchilarini boshqargan?
118. Somoniylar davlat boshqaruvida qaysi bir devon markazda qabul qilingan qarorlar, rasmiy hujjatlarini viloyat, shaharlarga yetkazish va joylardan markazga yetkazish bilan shug'ullangan?
119. Somoniylar davlatida viloyat boshliqlari qanday atalgan?
120. Somoniylar davlatida harbiy qo'shinga maosh qancha muddatda to'langan?
121. Somoniylar davrida aholi orasida qanday yangi ijtimoiy tabaqalar vujudga keldi?
122. Somoniylar davrida Amir Abdumalik vafoti bahonasida qaysi yili Buxoroda harbiy askarlari tomonidan boshlangan g'alayon amir saroyini talash, uni yakson qilish bilan tugallandi?
123. Qachonga kelib turkiy qabilalar til jihatdan Farg'ona va Shosh hududlarida yashagan sug'dliklarga o'z ta'sirlarini kuchli bir tarzda o'tkazganlar va bu joylarda turkiylashish jarayoni kuchaygan?
124. Issiqko'lining janubida, Qashg'ar shahri tomonlarida, ko'pchilik qismi esa Sharqiy Turkiston hududlarida ko'chib yurgan qabila nomi to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping?
125. Qoraxoniylar davlatining birinchi hukmdori Satuk Abdulkarim Qoraxon qaysi qabiladan bo'lgan?
126. V.V. Bartold bergan malu'motlar bo'yicha Satuk Abdulkarim Bo'g'raxon qacho va qayerda vafot etgan?
127. Hasan Horun Bug'roxon boshliq Qoraxoniylar qachon Movarounnahrda tomon birinchi bor hujum boshlaydilar?

131. Turk harbiy boshlig'laridan qaysi biri Hasan Horun Bug'roxon boshliq Qoraxoniylarning hujumi oldidan somoniy hukmdori Nuh ibn Mansurdan yashirin ravishda ular bilan muzokara olib bordi?
132. Hasan Horun Bug'roxon vafotidan so'ng somoniy Nux ibn Mansur Buxoroga qaytib o'z taxtini egallaganligidan norozi bo'lib Balxdaf(I), va Xurosonda(2) amirga qarshi qo'zg'olon ko'targan mahalliy turk noiblari to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
133. 1006 va 1008-yillarda Qoraxoniylar Xuroson ustiga ikki marta qo'shin tortib qaysi shaharlarni zabt etadi?
134. Shijoati, haloligi, adolatli ish tutishi tufayli navkarlikdan bosh qo'mondonlik — sipohsolorlik darajasigacha yetgan va keyinchalik G'aznaviylar hukmdori bo'lgan shaxs kim?
135. Subuhtegin Somoniylar hukmdori Nuh ibn Mansurga 994 yili somoniylarning eng ashaddiy dushmanlaridan biri hisoblangan qaysi bir Xuroson noibini tor-mor etishida yordam ko'rsatgan?
136. "Dinu davlat himoyachisi (Nosir ad-din va ad-davlat)" faxriy unvoni bilan mashhur bo'lgan G'aznaviy hukmdor to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang.
137. Somoniy hukmdorlari tomonidan G'aznaviylarning ham rasman, ham amalda siyosiy kuch sifatida tan olinishi qachonga to'g'ri keladi?
138. Kimning hukmronligi davrida Xorazm, Xuroson, Seyiston, Kobul, G'azna, Shimoliy Hindiston kabi viloyatlar va makonlar G'aznaviylar izmida bo'lgan?
139. Mahmud G'aznaviy qaysi hududga 17 bor yurish qilib, katta hududlarni egallab, behisob boyliklarni qo'lga kiritdi?
140. Ma'lumotlarga ko'ra 1019-yilda Mahmud o'z yurishlarining birida Kanauja shahridan .....million dirham, ... ming qul va .... ta fil keltirgan.
141. Qachon Mahmud G'aznaviy qoraxoniylar bilan o'z davlatining chegaralarini aniqlash maqsadida qoraxoniylar hukmdori Nasr bilan muzokaralar olib bordi va shartnoma tuzdi?
142. 1010–1011-yillarda Mahmud G'aznaviy katta qo'shin bilan jang qilib qaysi hududni egallaydi?
143. Mahmud G'aznaviy Xorazmni bosib olgach, ushbu hududga kimni hokim qilib tayinlandi?
144. 1025-yilda Mahmud G'aznaviy bilan tomg'achxon Qodir qaysi shahar yonida shaxsan uchrashdilar?
145. Saljuqiylar davlati boshqaruv tizimiga ko'ra barcha devonlari bosh vazirga bo'ysungan. Quyida berilganlardan qaysi biri Bosh vazirning vakolatiga kirmagan?
146. Quyidagi davlatlardan qaysi bining boshqaruv tizimiga ko'ra otabek lavozimi bo'lib, ushbu unvon bosib olingan davlatlarda vazirlik mansabiga teng bo'lgan?
147. Quyidagilardan qaysi bir qatorda Saljuqiylar hukmdorlar hukmronligiga qarab to'g'ri ketma-ketlikda berilgan?
148. Arab sayyohi Tabariy 712 yilda Xorazmda nechta shahar bo'lganligini ko'rsatib o'tgan?
149. Arab sayyohi Istaxriy X asr boshlarida Xorazmda shaharlar soni nechtaga yetganligini keltirib o'tadi?
150. 985 yilda arab sayyohi Maqdisiyning yozishicha, Xorazmdagi shaharlarning soni nechtaga yetgan?
151. Oltintoshiylar sulolasidan Xorazmshohlar unvoni bilan davlat boshqaruvini amalga oshirgan shxslar to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
152. Malikshoh I davrida katta obro'-martabaga erishgan harbiy lashkarboshi Anushteginni qachon Xorazmga noib etib tayinlaydi?
153. "Renessans" atamasini kim birinchi bo'lib o'z asarida qo'llagan?
154. Ilmlar tasnifi batafsil yoritilgan «Mafoth al-ulum» asari kimning qalamiga mansub?

155. Yerning dumaloq ekanligini ilmiy dalillar bilan isbotlab, bir xil fazo yoritgichlarni har xil vaqtda ko'rilishini, tutilishini hamma joyda har xil kuzatish mumkinligini izohlab bergan alloma to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
156. Quyidagi qaysi allomaning g'oyalari F.Bekon, Spinoza kabi faylasuflar dunyoqarashiga katta ta'sir ko'rsatdi?
157. Quyidagi qaysi alloma o'z asarida geotsentrizm bilan bog'liq bo'lgan ba'zi nazariyalarning to'g'ri-riliga shubha bilan qaraganligini ochiqdan-ochiq bayon etadi va bu bilan u dunyoning geotsentristik tuzilishi haqidagi nazariyani ishlashga hissa qo'shganlardan biri hisoblanadi?
158. Quyidagi qaysi asarni chinlilar (xitoyliklar) «Adabul muluk», mochinlilar (turkistonliklar) «Zaynatul umar», eronliklar «Shohmoma turkiy» deb atashgan?
159. "Xulosat ul-axbar" ushbu asar kimga tegishi?
160. Qarshidan Qarshi cho'lga kanal nechanchi yillarda qurilgan?
161. Amir Temurning quyidagi qaysi hududga qarshi kurashi 19 yil davom etgan?
162. Nizomiddin Shomiyning "Zafamomasini" kerakli zaruriy izohlar va ko'rsatkichlar bilan to'ldirib chop etgan sharqshunos kim?
163. Quyida berilganlardan qaysi javobda Amir Temurning pirlaridan birining ismi xato berilgan?
164. Muqtadir zamoni (908-932)dan to xalifa alMuxtasim(1242-1258) davrigacha bo'lgan tarix ha yuritlagidan asmi to'g'ri belgilang?
165. Kimning asari Abdurazzoq Samarqandiy uchin asosiy manba bo'ldi?
166. "Kavzat us-safo" asarining uyg'urcha tarjimasini kim qilgan?
167. Klavixoning chop etilgan "Kundaigi" ning eng ahamiyatlisi nechinchi yillarda chop etilgan hisoblanadi?
168. "Temur va uning saroyiga oid xotiralari" asari muallifi va asar necha bobdan iborat ekanligi to'g'ri berilgan qatomi belgilang?
169. Bo'lajak Sohibqiron 16 yoshigacha faqat dimiy emas, balki dunyoviy fanlar —..... boshqa ilmlardan ham xabardor bo'lgan nuqtalar o'rni mos keluvchi javobni to'g'ri belgilang?
170. Bayon Sulduz va Hoji Barlos amir Abdullohga qarshi ittifoqqa nima maqsadda birlashgan?
171. Yusuf So'fi hokimiyatga kelgan yildan necha yildan keyin Temurning besh yillik urushi boshlangan?
172. Temur davrida kimda-kim o'g'irlik qilib, bironing molini o'g'irlasa o'shani qaytarishi shart bo'lgan yoki ..... muvofiq qattiq jazoga tortilgan. Nuqtalar o'rni mos keluvchi so'zni to'g'ri toping?
173. Temur vafot etgan vaqtda Shimoliy yerlar hokimi kim edi?
174. Pir Ali Tozning qasoskoti uni qayerda o'ldiradi?
175. Ulug'bekning vafot etgan yilda vafot etgan Hukmdordan keyin Xuroson taqdiri nima bo'lgan?
176. "Agar hukmdor o'z fuqarosining bog'idan bir dona olma olib tanovul qilsa, uning yaqinlari olma daraxtini ildizi bilan sug'urib ketadilar. Agar hukmdor xalqning besh dona tuxumini qonunsiz olsa, uning lashkarlari xalqning minglab tovug'ini sixga tortib yuboradilar" ushbu so'zlar kimga tegishi?
177. 1422 – Yil Shohruh Hindistonning qaysi saroyiga elchi jo'natgan?
178. Hijriy 838 (1435) yil rajab oyining o'rtalarida Qozizoda Rumiy imzosi bilan yozib berilgan sanad kimga tegishi?
179. Ulug'bek rasadxonining 3 qavatdan iborat ekanligi to'g'risidagi m'lumotni kim aytgan?
180. Muhammad Shayboniy qozoqlar xoni Burunduxomni (1481–1511) tor-mor qilib keyin o'zi 181. qattiq zarbaga uchrab, qayerga qarab qochadi.
182. «Agar mard bo'lsang tashqariga chiqib, men bilan maydonda olishasan», ushbu ibora kim tomonidan kimga aytilgan?

183. Ashtarxoniy xonlardan .... tasi umrimi taxtda tugatadi. .... tasi taxtdan ag' darilgan. .... tasi esa fojiali o'ldirilgan. Yuqoridagi nuqtalar o'miga to'g'ri javobni qo'ying?
184. XVIII asr 80-yillarining oxirlarida Xiva hukmdorlarining ko'plab xujumlari natijasida kelib chiqqan suv ta'minotining buzilishi Ashtarxoniy davlatidagi qaysi viloyatlarda ocharchilikka olib keladi?
185. Qarshi cho'li va Qo'shqo'rg'onda kanal qazilgan yillar to'g'ri berilgan variantni belgilang?
186. Muhammad Raximiy vafotidan keyin kim taxtda o'tiradi va amalda kim hokimiyatni boshqaradi?
187. Qaysi Buxoro Amiri o'z hukmronligini Samarqandda ko'tarilgan qo'zg'olonni bostirishdan boshlaydi?
188. Rus olimi N. Xanikov Buxoro xonligining tavsifi asarida o'zbek qabilalarini sonini nechta deb ko'rsatadi va mang'itlarni nechta guruhga bo'lgan?
189. Qaysi amir davrida sarkardalikka g'ulomlar ham tayinlangan?
190. Ilk bor soxta xonlarni e'lon qilish an'anasi kimning davridan boshlangan?
191. P. Shubinskiy "XIX asrning 90-yillari boshida barcha bekliklar ichida 12 tasi 192. asosiydir, ulardan eng boyi bu Hisor bekligidir deb aytding"
193. Buxoro amirlik aholisi tarkibi to'g'ri berilgan javobni toping?
194. Buxoro amirlikning viloyati Hisorda ba'zi manbalarda .... bekti rus zobiti L. I. Iental ma'lumotiga ko'ra .... Beklikdan iborat deb aytding. nuqtalar o'rni to'ldiring?
195. Aslida esa Buxoro amirligida rasman uchta qaysi diniy urvon mavjud bo'lgan?
196. Amir Haydamning nechinchiligi yilgi yorlig'idan keyin har tanob yerdan 1 tildan soliq olinishi belgilangan?
197. Qaysi asar O'rta Osiyoning siyosiy ahvoriga oid qimmatli manba bo'lib, Ashtarxoniy davlatining o'zaro urushlar kuchayib ketgan va Eron shohi Nodirshohning bosqinchilik yurishi natijasida inqirozga yuz turgan davri haqida hikoya qiladi?
198. «Qo'qon xonligining so'ngi hukmdori Sayid Muhammad Xudoyorxon sohibqiron Amir Temurning yigirma uchinchi avlodi, xonning ikkinchi o'g'li Sayid Muhammad Aminbek yigirma to'rtinchi hamda Muhammad Aminbekning o'g'li Sayid Isombek sohibqironning yigirma beshinchi avlodi bo'lib chiqadi». Quyidagi fikrlar kimga tegishli?
199. Abdulkarimiyning davrida qaysi shaharlarda savd hunarmandchilik yuksalgan?
200. «Toshkent hukmdori (Yunusxo'ja) o'z fuqarolari ustidan cheksiz hokimiyatga ega. Ammo u o'z atrofidagi eng yaxshi amaldorlar bilan maslahatlashgan holda hokimiyatni boshqaradi. Ushbu qaydnomalar kimga tegishli?»
201. Quyidagilardan Yunusxo'ja bosib olgan shaharlarni yillari bilan moslashtiring?
202. «Pungom» degan joydagi jangda Yunusxo'jani raqibi kim edi?
203. Umarxon nechanchi yili «amir al-muslimin» unvonini oladi?
204. Taxtda 9 oy o'tirib, keyin Marg'ilonga hokim etib jo'natilgan Qo'qon xonini ayting?
205. Qo'qon xonligida quyidagi lavozimlarni vazifasi bilan moslang?
206. Xon xazinasiga kelib tushgan solliqlar nima deb atalgan?
207. «Muntaxab ut-tavorix» asarida nechanchi yilgi Farg'onadagi zilzila qayd etilgan?
208. Amir Temur necha yoshlarida qilichbozlik, nayzabozlik va shikor (ov) qilish san'atini mohirona egallaydi?
209. Amir Temur necha yoshga to'lganida otasining butun mulkini o'zi mustaqil boshqara boshlagan?
210. Amir Temur va Tuxtamish qo'shinlari o'rtasida Qunduzcha (hozir Samara bilan Chistopol oraliq)idagi Kondurcha shaharchasi mavzeda qachon jang bo'lib o'tgan?
211. Anqara jangida Sohibqironning Hindiston yurishi chog'ida o'lja qilingan nechta jangavor illi ishtirok etgan?
212. 1418 yil kim boshchiligidagi Shoxrux elchilari Xitoyda bo'ladilar?
213. Quyidagi tarixiy asarlardan qaysi biri Amir Temur faoliyatiga oid ilk tarixiy asar hisoblanadi?
214. Quyidagi asarlardan qaysi biri "Tarixi jahonkushoyi Temuriy", "Fathnoma Sohibqironiy" nomlari bilan ham atalgan?
215. Quyidagi asarlardan qaysi biri Amir Temur tarixi, uning tvallud topishidan (1336) to' Xalil Sulton hukmronligiga chek qo'yilishigacha (1409) bo'lgan davrda Movarounnahr, Eron, Ozarbojyon va boshqa mamlakatlarda kechgan voqealarni o'z ichiga oladi?
216. Quyidagi asarlardan qaysi birida Amir Temurning hokimiyat tepasiga kelishidan (1370) to' uning G'arbiy Eron, Iroq, Suriya, Kichik Osiyo va Turkistonga qilgan yetti yillik yurishi (1399-1404) voqealari bayon etilgan?
217. 1370 yil iyul oyida Samarqandda bo'lib o'tgan qurultoyda Sohibqiron hayot va og'ir jang so'z qomqlarida sinovdan muvaffaqiyatli o'tgan o'z odamlaridan nechta kishini davlatning turli mas'uliyatli lavozimlariga tayinlaydi?
218. Amir Temur o'ziga bo'ysunmay 1370 yilda Balx va Termiz atroflaridagi yerlarni ham talon-taroj qila boshlagan Zinda Chashm sa'yi-harakatlariga qarshi kim boshchiligidagi qo'shinni jo'natdi?
219. 1402 yil bahoriga kelib, kim tufayli sulton Boyazid bilan Amir Temur orasidagi munosabat yanada og'irlasha boradi?
220. Anqara jangida Sohibqiron qo'shining juvong'or qismiga kimlar boshchilik qilgan?
221. Amir Temur ana shu yurish asnosida 1402 yil 2 dekabrda Egey dengizi bo'yidagi Izmir qal'asini ham oldi. Turklar bu mustahkam qal'ani nechta yil qamal qilib, ololmagan edilar?
222. Sulton Boyazid qachon nafas qisishi va xunmaq (qon bosimi) kasalidan vafot etadi?
223. Amir Temur davrida bosh qo'zi qanday atalgan?
224. Amir Temur davrida har bir shahar va viloyatda, devonning turli bo'g'inlarida qonunni nazorat qilgan. Ushbu berilgan ta'rif qaysi lavozim egasiga taalluqli?
225. Amir Temur davrida 4 - darajadagi amir qancha qo'shin sardori hisoblangan?
226. A. Temur davlatni bosh vazir va devonbegi boshliq nechta va zir orqali boshqargan?
227. Amir Temur hayotligi chog'idayoq Fors va Iroqni kimga suyurg'ol tariqasida bergan edi?
228. Kimki menga dushmanlik qilsa-yu, keyin pushaymon bo'lib, itijo bilan himoya istab, tiz cho'kib oldimga kelsa, dushmanligini unutib, muruvvat va do'stlik ko'rsatdim deb Amir Temur kim haqida aytding?
229. A. Temur davrida komendant qanday vazifani bajargan?
230. Amir Temur tomonidan taxt vorisi deb e'lon qilingan Pir Muhammadning qotili hisoblangan vaziri Pirali Toz kim tomonidan qatl qilindi?
231. Shoxrux Mirzo temuriylar saltanatining oliy hukmdori sifatida e'tirof qilingach, deyarli barcha o'lka, viloyat no'iblarini o'z lavozimlaridan chetlashtirib, o'ziga ishonchli hisoblangan qarindosh-urug'larini bu lavozimlarga qo'ya boshlaydi. Jumladan, Balx va Badaxshon kimga suyurg'ol qilib berildi?
232. Nasruddin Tusiy tuzgan "Ziyji jaddi Elxoniy" asarini foydali tafsilotlar bilan to'ldirgan shaxsa tegishli malumotni toping?
233. Karmon, Ormuz va Fors qo'ltig'i orqali Hindistonga sayohat qilgan tarixchi kim edi.
234. Turuqband suv omborini qurdirgan shaxsa tegishli malumotni toping?
235. Qaysi temuriy hukmdor davrida Buxoro vohasining janubiy sharqiy chegarasiga yondashgan Somonjuq dastliga suv chiqarilib, yangi yerlar o'zlashtirildi?
236. — ko'prik qurdirgan hukmdor to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
237. Buxoro xonligida Shayboniylar davrida aholidan nechta turdan ortiq soliq va to'lovlar olinardi?

238. Buxoro xonligida 1541-yilda ilmiy tibb va dori-darmonlar haqida asar yozgan shaxs to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
239. Kimning topshirig'i bilan Sharofiddin Ali Yazdiyning «Zafaromasi» o'zbek tiliga o'g'riildi?
240. Quyidagi tarixiy shaxslardan qaysi biri Usmonlilar davlatida vazirlikka qilingan taklifini rad etgan?
241. Qaysi Buxoro amiri davrida otaliqning lavozimi cheklangan bo'lib unga Zaratshon daryosi suvini taqsimotini nazorat qilish va dorug'achi vazifasi yuklatilgan?
242. XIX asrda Amudaryoning quyilishida necha mingdan ko'proq chig'irni o'rnatilgan?
243. XIX asr boshida Samarqanda maydoni qancha bo'lgan?
244. Buxoro karvonsaroyiga har yili necha ming tuyada mol kelgan?
245. XIX asrda Buxoro amirligida ..... karvonsaroyi ..... hovuz bo'lgan.
246. XIX asr boshida Samarqand devorining uzunligi qancha bo'lgan?
247. Uning davrida yirik yer egalari, harbiy sarkardalar va ruhoniylar mavqeyi yanada oshadi?
248. Xudayorxon uchinchisi mara kimni yordami bilan, hokimiyat tepasiga keladi?
249. Qachonga kelib Qo'qon xonligida siyosiy jarayonlar va ichki ahvol og'irlashadi?
250. Kimning ma'lumotiga ko'ra Umarxon davrida A. Temur va Sulton Husayin Bayqaro zamonga taqalidan unvon va lavozimlar joriy etilib ularga hokimiyatga yaqin shaxslar tayinlandi?
251. 1863-iyuldan 1865 yil iyulgacha Qo'qon xonligida hukumronlik qilgan hukumdor?
252. Muhammad Alixon davrida yuzboshi bulgan Musulmonqul qipchoq kimning ishonchiga kirib Qo'qonga keldi?
253. Kim o'z nutqida "Bu joydagi bizning umumiy dushmanlarimiz musulmonlik va yovvoyilik" degan edi?
254. Imperator Aleksandr I qachon Turkiston harbiy okrugini ta'asis etdi?
255. Amudaryo bo'limi qachon tashkil etilgan?
256. Qachon «Davlat tartiboti va jamoat o'soyishtaligini qo'riqlashga qaratilgan chora-tadbirlar to'g'risidagi Nizom» e'lon qilindi?
257. Qachon Toshkent sud palatasining tantanali ochilishi marosimi bo'ldi?
258. Qaysi yilgi "Nizom" da "Turkiston o'lkasining yer tuzilishi" degan maxsus bo'limi bo'lib, o'lkadagi yer xo'jalik munosabatlarini tamomila o'zgartirib yubordi?
259. Mustamlaka hududlarga ruslarning ko'chirib keltirib tashabbuskori edi?
260. 1891-1892-yillar mobaynida ocharhilik tufayli Turkistonga ko'chib kelgan ruslar qishlog'i nechtaga yetdi?
261. Toshkentda vabo isyomi qachon ko'tariladi?
262. "Ko'p jihatdan ayb o'zimizda, albatta: ularning fe'l-atvorlarini va qonun-qoidalarini o'rgananimiz yo'q va hali ham o'rganmayapmiz. Bunda ayb faqat vaboning o'zida emas: sabr kosasini to'ldirib-toshirib yuborgan so'nggi tomchidir" - deb kim aytdi?
263. Xiva xoni Olloqulixon nechanchi yil vafot etgan?
264. Qaysi rus sarkardasi Toshkent shaxrini bosib olgan?
265. Kim Samarqandni to'plardan yoppasiga o'ziga tutishga va shaharni batamom yoqib yuborishga buyruq berdi?
266. Andijon qo'zg'oloni yakuni bo'yicha nechi kishi sud qilindi?
267. Olomon ikki bayroq ostiga uyushgandi, birinchi bayroqqa kim boshchilik qilayotgan edi?
268. 1898 yilgi Andijon qo'zg'olonchilar rahbari yashagan joy tep-takis qilinib, u yerga nechta rus qishlog'i qurildi?
269. Birinchi rus-tuzum maktabi qayerda ochildi?
270. "Tuzum maktablarda o'qigan ziyoli bo'lib qolmaydi, shunchaki ular rus tilini biluvchi chalasavod kishilardir" deb kim aytdi?
271. Qachon Toshkentda kutubxona tashkil qilindi?
272. Qachon Samarqand «Tarixiy muzey» ish boshlaydi?
273. 1881-yilda G. Romanovskiy bilan birgalikda kim Turkiston o'lkasining geologik xaritasini tuzdi?
274. «Sho'royi Islomiy» va «Sho'royi ulamo» jamiyatlarining milliy istiqlol uchun olib borgan kurashlariga qaysi tashkiloti ham xayrixoh edi?
275. «Dashnagsufiyun»ning asosiy kurash uslubini nima bo'lgan?
276. Turkiya davlatining armanlarga qarshi eng katta qirg'ini qachon uyushtirilgan?
277. M. Giller, A. Nekrichlar Leninning qaysi dasturini «... bir vaqtning o'zida aniq va xayoliy dastur edi», deb hisoblaydilar?
278. Turkiston Muvaqqat hukumati moliya vaziri lavozimiga kim saylangan?
279. Qayerda muxtoriyat manfaatini yo'lida «Ishchilar to'ldasi» uyushmasi ish olib borgan?
280. Qayerda muxtoriyat manfaatini yo'lida «Maorif havaskorlari» jamiyati ish olib borgan?
281. 1917-yildan kimning bosmaxonasi ham muxtoriyat hukumati hisobiga o'ldi?
282. Qisqa fursatda Turkiston Muxtoriyati ixtiyorida necha ming kishilik qo'shin hozir bo'ldi?
283. Turkiston muxtoriyatiga Namangan va Andijon banklari juda qiyinchiliklar bilan qanchadan pul ajratganlar?
284. Qachon Qizil qo'shinlar Orenburgni qo'lga kiritdi?
285. Turkiston muxtoriyatini daf'etishni amalga oshiruvchi organ - inqilobiy qo'mita raisligiga kim saylandi?
286. Qachon noma'lum kishilar guruhlari Qo'qon telefon stansiyasiga, Qo'qon Sho'ro binosiga hujum uyushtirdilar?
287. Qachon Butun Farq'ona vodiysida harbiy holat e'lon qilindi?
288. 1918-yilning boshidagina Farq'ona vodiysidagi qirg'inda Namangan shahrida qancha musulmon shahid bo'ldi?
289. Bolsheviklarning barcha hayla-nayranglari fosh etgan "Bolsheviklarning" degan maqola qachon nashr etildi?
290. Farq'onadagi kurash yerli xalqning Sovet hukumatiga qarshi uyushgan qo'zg'olonidir deb kim aytdi?
291. 1917-yil fevral voqealaridan so'ng Turkiston general-gubernatorligi mahkamasi tugatildi va uning o'rniga qanday tashkilot tuzildi?
292. 1917-yil fevral voqealaridan so'ng viloyatlardagi harbiy gubernatorlik lavozimari ham tugatilib, ularning o'rniga qanday lavozimi joriy etildi.?
293. "Turon" gazetasining muharriri kim edi?
294. Qachon "AL-IZOL" jurnali Turkiston sovet respublikasi xalq komissarlari kengashi buyrug'i bilan yopib qo'yildi?
295. Turkiston Muvaqqat hukumati yer va suv boyliklari vaziri lavozimiga kim saylangan?
296. Turkiston Muvaqqat hukumati ichki ishlar vazirining o'rinbosari lavozimiga kim saylangan?
297. Turkiston muxtoriyati masalasida Farq'onalik ulamolarni murojaatnomasini Toshkentga kimlar olib kelgan edi?
298. Turkiston o'lkasi Sho'rolarining IV qurultoyi qachon bo'lib o'ldi?
299. Turkiston o'lkasi Sho'rolarining IV Qurultoyida so'zga chiqqan Toshkentda Sho'ro raisi kim edi?
300. Potelyaxovning yozishicha, Turkiston muxtoriyatiga yahudiylik qancha pul yordam tariqasida berishgan?

"O'ZBEKISTON TARIXI"

fanidan asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar

Asosiy adabiyotlar:

1. Eshov B.J., Odilov A.A. O'zbekiston tarixi. I - I - jild. - Toshkent: Yangi asr avlodi, 2014.
  2. Istoriya Uzbekistana. - T.: Fan, 2012.
  3. O'zbekistonning yangi tarixi. 1, 2, 3-kitoblar. T.: Shark, 2000.
  4. Sagdullaev va boshkalar. O'zbekiston tarixi: davlat va jamiyat tarakkiyoti. T., 2000.
  5. Leonid Levitin. Uzbekistan on a historical threshold. England. Cambridge. 2001
  6. O'zbekiston tarixi (1917-1991 yillar). 1-3-tom. Mas'ul muharrirlar: R. Abdullaev, K. Rajabov, M. Raximov. - Toshkent: O'zbekiston, 2019
  7. Ziyov X. O'zbekistonning mustaqillik uchun kurashlari tarixidan. T., 2000.
- Qo'shimcha adabiyotlar:**
1. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. T.I. - Toshkent: O'zbekiston, 2017.
  2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Toshkent: O'zbekiston, 2017.
  3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent: O'zbekiston, 2017.
  4. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutq. T.: «O'zbekiston» 2016.
  5. Karimov I.A. O'zbekiston: milliy istiqbol, iqtisod, siyosat, mafkura. - Toshkent: O'zbekiston, 1996. T. I.
  6. Karimov I.A. Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q. - Toshkent: Sharq, 1998.
  7. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat-engilmas kuch. - T.: Ma'naviyat, 2008.
  8. Karimov I.A. O'zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida. - Toshkent: O'zbekiston, 2011.
  9. Karimov I.A. Ona yurtimiz baxtu iqboli va buyuk kelajagi yo'lida xizmat qilish - eng oliy saodatdir. - T., O'zbekiston, 2015.
  10. Sagdullaev A.S. Qadimgi O'rta Osiyo tarixi. T., 2004.
  11. Eshov B.J. O'zbekistonda davlat va mahalliy boshqaruv tarixi. - T.: Yangi asr avlodi, 2012.
  12. Tarix shohidligi va saboqlari: chorizim va sovet mustamlakachiligi davrida O'zbekiston milliy boyliklarining o'zlashtirilishi. \ Loyiha rahbari, mas'ul muharrir: D.A. Alimova. - T.: Sharq, 2001.
  13. Murtazaeva R.H. O'zbekistonda millatlararo munosabatlar va bag'rikenglik. - Toshkent: Universitet, 2007.
  14. O'zbekiston Milliy Entsiklopediyasi. 13-jildlik. T.: O'zME, 2000-2006.
  15. O'zbekiston tarixi. T.: Universitet, 1997.
  16. O'zbekistonning yangi tarixi. Birinchi kitob. Turkiston Chor Rossiyasi mustamlakachiligi davrida. Mas'ul muharrir M.Jo'raev. - T.: Sharq, 2000.
  17. O'zbekistonning yangi tarixi. Ikkinchi kitob. O'zbekiston sovet mustamlakachiligi davrida. Mas'ul muharrir M.Jo'raev. - T.: Sharq, 2000.
  18. Ziyov X. O'zbekistonning mustaqillik uchun kurashlari tarixidan. T., 2000.
  19. Ziyov X. Turkistonda Rossiya tajovuzi va hukmronligiga qarshi kurash. T., 1998.
  20. Azamat Ziyov O'zbek davlatchiligi tarixi: (Eng qadimgi davrdan Rossiya bosqiniga qadar). T., 2000
  21. Abduraxmon To'le. Abulfayzxon tarixi. T.: Fan, 1959
  22. Abduloqib Abdurasul o'g'li. Chin va Moehin. - T.: Fan, 2006.
  23. Abu Bakr ibn Jafar Narshaxiy. Buxoro tarixi T.: Kamalak, 1995.

24. Abu Rayhon Beruniy qadimgi xalqlardan qolgan yodgorliklar. Tanlanma asarlar I jild. T.: Fan, 1968.
25. Abu Rayxon Beruniy. Hindiston. 2-jild. - T., 1965.
26. Abu Nasr Farobiy. Fozil odamlar shahri. - T., 1993.
27. Abulg'azi. Shajarai turk. T.: Cho'pon, 1990.
28. Avesto / Asqar Maxkam tarjimai. - Toshkent: Sharq, 2001.
29. Askarov A. Eng qadimgi shahar. - T., 2001.
30. Askarov A. O'zbek xalqining etnogenezi va etnik tarixi. - T., 2007
31. Ahmad ibn Mahmud Buxoriy. Tarixi Mullozoda / So'z boshi, fors tilidan tarjima, izohlar mualliflari Sh. Vohidov, B. Aminov. - T.: Yangi asr avlodi, 2009.
32. Axmedov B.A. O'zbekiston tarixi manbalari. - T.: O'qituvchi, 2001.
33. Axmedov B.A. O'zbekistonning atiqi tarixshunos olimlari. - T., 2003.
34. Axmedjonov Rossiya imperiyasi Markaziy Osiyoda. T., 2003.
35. Ismoilova J. Farg'ona vodiysida milliy ozodlik kurashlari. T., 1998.
36. Bunyodov Z.M. Anushtegin-Xorazmshohlar davlati. - T., 1998.
37. Gaspirinskiy I. Hayot va mamot masalasi. - T.: Ma'naviyat, 2006.
38. Gumilev L.N. Qadimgi turklar. - T., 2007.
39. Dadaboev H. Amir Temurning harbiy mahorati. - T., 1996.
40. Yormatov I. Iloq tarixi. - T., 2005.
41. Jabborov I. O'zbeklar. - Toshkent, Sharq, 2008.
42. Zahiriddin Muhammad Bobur. Boburnoma. - T., 1964.
43. Ziyov H.Z. Buyuk Amir Temur sultanati va uning taqdiri. - T.: Ma'naviyat, 2008.
44. Zohidov V. Uch daho (Farobiy, Beruniy, Ibn Sino). - T., 1987.
45. Ibn Arabshoh. «Amir Temur tarixi». - T.: Mehmat, 1992.
46. Ismoil Aka. Buyuk Temur davlati. - T., 1996.
47. Lyusen Keren. Amir Temur sultanati. - T., 1999.
48. Maxmud Qoshg'ariy. Devoni lo'g'oti turk. 1-3 jildlar. - T.: Fan, 1960-1963.
49. Ma'naviyat yulduzlari. - T., 2001.
50. Mirzo Ulug'bek. To'rt ulus tarixi. - T., 1994.
51. Musae'v N.U. O'rta Osiyoda dehqonchilik madaniyati va agrar munosabatlar tarixidan (Tosh davri oxiridan - XX asr boshlariga qadar). - Toshkent: Fan, 2005.
52. Muhammadiyor ibn Arab Qatag'an. Musaxxir al-bilod. / Fors tilidan tarjima, izohlar mualliflari I. Bekjonov, D. Sangirova. - Toshkent: Yangi asr avlodi, 2009.
53. Muhammadjonov A. Temur va temuriylar sultanati. - T., 1994.
54. Nasaviy. Siyrat as-Sulton Jalohiddin Manguberdi. - T.: 1999.
55. Nizomulmuluk. Siyosatnoma. - T.: Adolat, 1997.
56. Nizomiddin Shormiy. Zafarnoma. - T.: O'zbekiston, 1996.
57. Raxmonov N. Turk xoqonligi. - T., 1993.
58. Rtveladze E.V., Saidov A.X., Abdullaev Ye.V. Qadimgi O'zbekiston sivilizatsiyasi: davlatchilik va huquq tarixidan lavhalar. - T., 2001.
59. Temur tuzuklari. - T.: 1991, 1996.
60. Temur va Ulug'bek davri tarixi. - T.: 1996.
61. Xondamir. Habib us-siyar. - T.: 1941.
62. Shamsuddinov R. O'zbekistonda sovetlarning quloqlashtirish siyosati va uning fojiali oqibatlari. - T., 2001.
63. Sharafiddin Ali Yazdiy. «Zafarnoma». - T.: Sharq, 1997.
64. Shoniyo'zov K. O'zbek xalqining shakllanish jarayoni. - T., 2001.
65. O'zbekiston tarixining eng asosiy sanalari. - T., 2006.
66. G'afforov Sh.S. Tarix va taqdir. Rossiya imperiyasidan Turkistonga ko'chirilganlar. - T., 2006.
67. Hofiz. Tanish Buxoriy. Abdullanonoma. I-II jild. T.: Sharq, 1999-2000.
68. Isae'v Y. Abu Ali ibn Sino. - T.: Tafakkur, 2010.
69. To'raev B. Abu Rayhon Beruniy. - T.: Tafakkur, 2010.

70. Boboev S. Ahmad Farg'oniyy. - T.: Tafakkur. 2010.
71. Jo'raev O., Muhiddinov A. Mahmud Zamaxshariy. - T.: Movarounnahr. Tafakkur. 2010.
72. Firdavsiy. Shohnoma. Shayx Muhammad Yusuf. Ixtiloflar, sabablar, yechimlar. - T.: Sharq. 2011.
73. Shayx Muhammad Yusuf. Fikhiyo'nalishlari va kitoblari. - T.: Sharq. 2011.
74. Alimov U. Imom al-Buxoriy barhayot. - T., 2011.
75. Ma'naviy va dimiy yetuklik davri talabi. - T., 2010.
76. Ermatov H. Nobel mukofoti sovrindorlari. - T., 2011.
77. Eshov B.J. O'zbekiston davlatliligi tarixi. (o'quv qo'llanma). - Toshkent: Ma'rifat, 2009.
78. Zamonov A. Buxoro xonligi harbiy boshqaruv tizimi (Shayboniylar sulolasi davrida). - Toshkent: Bayoz, 2017.

Internet saytlari

1. www.ziyounet.uz.
2. www.edu.uz.
3. www.google.uz.
4. www.fvat.uz.
5. www.mirknig.ru.

JAHON TARIXI

Fanning maqsadi va vazifalari

Jahon tarixi bo'yicha chuqur bilimlarga ega bo'lish talabalarining dunyoqarashini kengaytirish yo'lidagi eng samarali vosita sifatida ahamiyatlidir. Qolaversa, mamlakatimiz hamkorlik qilayotgan davlatlarning rivojlanish darajasini, xalqlarning mentaliteti, urf-odatlarini, madaniyatini tushunib yetish uchun ham jahon tarixi fanning beqiyos ahamiyatini tan olish kerak.

Dunyo xalqlarining ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy, madaniy va etnik evolyusiyasining asosiy bosqichlari, hamda yo'nalishlari haqida talabalarga har tomonlama bilimlar berish.

Fanning mazmuni

Fan bo'yicha talabalarining bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar:

- Jahon tarixining turli bosqichlarida ro'y bergan muhim voqealar va jarayonlarni yoritib berish;
- insoniyatning ko'p asrlik taraqqiyotiga katta ta'sir ko'rsatgan omillarni tahlil qilish;
- tarixiy rivojlanish davomida turli mamlakatlar va mintaqalarga xos bo'lgan xususiyatlarni ochib berish;
- dunyoning turli chekkalarida ro'y bergan voqealar va jarayonlarning ko'p hollarda o'zaro bog'liqligini talabalarga tushuntirish;
- tarixiy rivojlanishning barcha mamlakatlar uchun umumiy qonuniyatlar mavjudligini namoyon qilish;
- "Jahon tarixi" o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr;
- Jahon tarixi davrining xususiyatlar, xunarmandchilikning qishloq xo'jaligidan ajralishi, ishlab chiqaruvchi kuchlarning o'sishi, feodal shaharlarning paydo bo'lishi, rivojlanishi, tovar-pul munosabatlari, feodal jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy va dimiy hayotidagi o'zgarishlarni bilishi kerak;
- feodal jamiyatning rivojlanib, o'zining eng xususiyatlarini yo'qotishi va o'z o'rnini yangi iqtisodiy munosabatlarga bo'shatib berishi, kapitalistik ishlab chiqarish munosabatlarning vujudga kelishini to'g'ri tushunish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;
- talaba jahon tarixining (qadimgi sharq, qadimgi yunoniston va rim, ilk va so'nggi o'rta asrlar, Osiyo va Afrika, Yevropa va Amerika davlatlari) davrida ro'y bergan ishlab chiqarishning yangi hissa or munosabatlarga o'tish uchun bevosita shart-sharoit vujudga kelganini tahlil qilish, yangi ishlab chiqarish munosabatlari bilan bog'liq bo'lgan xalq ommasining eski feodal tuzumidan norozligi, milliy-ozodlik harakati, Yevropa miqyosida birinchi marta g'alaba qilgan burjuva inqilobi, yangi burjuva davlatning tashkil topishi, rivojlanishi, Yevropa xalqlarining

yangi davrga o'ta boshlashi. Jamiyat taraqqiyoti bosqichlari jarayoni malakalariga ega bo'lishi kerak.

Talaba mazkur fanni o'zlashtirish jarayonida:

- Qadimgi Sharq tarixi manbashunosligi;
- Qadimgi daryo sivilizatsiyari;
- Ehromlar davrida Qadimgi Misr;
- Misr va Nubiya saltanati
- Yangi podshohlik davrida Misr;
- Mesopatamiyadagi shahar davlatlar;
- Bobil podshohligi;
- Ossuriya imperiyasi;
- Qadimgi Kichik Osiyo;
- Qadimgi Eron;
- Loyihalashtirilgan Hind shaharlari;
- Hind-yevropaliklar Hindistonda;
- Induizm va buddizmining rivojlanishi;
- Hindistondagi birinchi imperiya;
- Xitoydagi daryo sulolasi;
- Xitoyning birlashtirilishi. Xitoydagi Xan imperiyasi;
- Qadimgi Yunoniston tarixi;
- Miloddan avvalgi II ming yillikda Yunoniston. Krit-Miken jamiyati rivojlanishi xususiyati;
- Miloddan avvalgi IX asr oxiri- VI asrlarda Attika. Afinada quldorlik demokratiyasining paydo bo'lishi;
- Yunon-fors urushlari;
- Miloddan avvalgi V-IV asrlarda Yunoniston. Polis tizimining inqirozi;
- Ellinistik bosqich va uning xususiyatlari;
- Qadimgi Rim tarixiga kirish;
- Ilk Rim respublikasi;
- So'nggi respublika tarixi (Miloddan avvalgi III-I asrlar);
- Rim respublikasi: inqirozi va ilk imperiya;
- Ilk Rim imperiyasi. Oktavian Avgust hukmronligi. Prinsipat;
- Milodiy I-II asrlarda Rim imperiyasida ijtimoiy - iqtisodiy munosabatlari;
- So'nggi Rim imperiyasi;
- G'arbiy Rim imperiyasining qulashi;
- O'rta asrlarga kirish. G'arbiy Yevropa va sharqda feodal munosabatlarning yuzaga kelishi
- O'rta asrlar tarixi manbalari;
- Frank davlatida feodalizmning yuzaga kelishi;
- IV-XI asrlarda Vizantiyada feodal munosabatlarning vujudga kelishi va shakllanishi;
- Eronda feodal munosabatlarning vujudga kelishi va rivojlanishi;
- Arab musulmon davlatlarining yuksalishi;
- IX-XV asrlarda Afrika jamiyati va imperiyalari;
- Ilk o'rta asrlarda Xitoy;
- Ilk o'rta asrlarda Hindiston;
- IX-XI asrlarda Germaniya;
- Qadimgi Rus davlati IX-XI asrlarda;
- Vizantiya, ruslar va ularga turklarning ta'siri (XI asrning birinchi yarmi-XV asrlarda);
- Salb yurishlari;
- XII-XV asrlarda Mo'g'ullar imperiyasi;
- XII-XV asrlarda Germaniya;
- XI-XV asrlarda Angliya;
- XI-XV asrlarda Fransiya;

- XI-XV asrlarda Turkiya;
  - XII-XV asrlarda Rus davlatining siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti;
  - XI-XV asrlarda Eron;
  - XI-XV asrlarda Xitoy va Hindiston;
  - Buyuk geografik kashfiyotlar va mustamlakalarning paydo bo'lishi;
  - XVI-XVII asrning birinchi yarmida Germaniya;
  - XVI-XVII asrning birinchi yarmida Ispaniya;
  - XVII asrning birinchi yarmida Niderlandiya burjua inqilobi;
  - XVI-XVII asrning birinchi yarmida Italiya;
  - XVI-XVII asrning birinchi yarmida Angliya;
  - XVI-XVII asrning birinchi yarmida Fransiya;
  - XVI-XVII asrning birinchi yarmida Hindiston; Xitoy va Yaponiya;
  - XVI-XVII asrning birinchi yarmida Eron;
  - XVI-XVII asrning birinchi yarmida Usmoniylar imperiyasi;
  - Yangi davrda Osiyo va Afrika mamlakatlarining iqtisodiy rivojlanishi: asosiy yo'nalishlar va tendensiyalari;
  - Yangi davrda Osiyo va Afrika mamlakatlarining ijtimoiy evolyusiyasi;
  - Yangi davrda Osiyo va Afrika mamlakatlarida siyosiy va diniy vaziyat;
  - XVII asr o'rtasi - XX asr boshida Yaponiya;
  - XVII asr o'rtasi - XX asrning boshida Xitoy;
  - XVII asr o'rtasi - XX asr boshida Hindiston;
  - XVII asr o'rtasi - XX asr boshida Eron;
  - XVII asr o'rtasi - XX asr boshida Usmoniylar imperiyasi (Turkiya);
  - Afg'oniston XVII asr o'rtasi - XX asr boshida;
  - Koreya XVII asr o'rtasi - XX asr boshida;
  - Arab davlatlari XVII asr o'rtasi - XX asr boshida;
  - XVII asr o'rtasi - XX asr boshida Afrika mamlakatlari;
  - XVII asr o'rtasi - XX asr boshida Mo'g'uliston;
  - Ingliz inqilobi (XVII asr);
  - Yevropada XVII asr ikkinchi yarmi - XVIII asrda feodal absolyutik tuzum;
  - Shimoliy Amerikada mustaqillik uchun kurash. AQSH-ning tashkil topishi;
  - Fransuz inqilobi (XVIII asr oxiri);
  - Fransiya Konsullik va Birinchi imperiya davrida;
  - Fransiya Burbonlarning tiklanishi davrida;
  - Yevropa davlatlari 1815-1850 yillarda;
  - Xalqaro munosabatlarning "Vena tizimi";
  - Germaniya va Italiyaning birlashishi;
  - AQSH-da fuqarolar urushi. Janubni Rekonstruksiya qilish;
  - Yevropa va AQSH XIX asrning oxiri - XX asr boshida;
  - XIX asrning oxiri - XX asr boshida xalqaro munosabatlar.
- mavzulari asosida nazariy bilimlarga ega bo'lgan holda ilmiy izlanishning bajarilishini uddalay olish (kurs ishi va bitiruv ishi tarzida) malakasiga ega bo'lishi kerak.
- Talabalar o'z mavzularida shaxsiy mulohazalari, kuzatishlaridan bemaol foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladi.
- 60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar bo'yicha) yo'nalishi**
bitiruvchi talabalari uchun "Jahon tarixi" fanidan
Davlat attestatsiyasi sinovlarining asosiy savollari
1. G'arb taraqqiyot yo'liga mamlakat tarixidagi birinchi imperator davrida kirgan mamlakat qaysi?

2. Paleolit davrini o'rganishda yevropa uchun kimning ilmiy izlanishlari katta?
3. Cho'qmor qaysi davrning asosiy quroli?
4. Maz-d Azil qachon tekshirilib o'rganilgan?
5. Boltiq dengizi qaysi davrda hozirgi qiyofaga kelgan?
6. Dastlabki metallurgiyaga qaysi davrda asos solinadi?
7. Olimlar Encolit davrini birlashtiruvchi nechta umumiy jihatti ko'rishadi?
8. Quydagilardan rangli sopol buyumlar yo'q bo'lgan mamlakatlarni to'g'ri belgilang?
9. Misrda quydorlik asosida qachon yuksak madaniyat vujudga keladi?
10. ilk o'rtasrlar V asrda boshlanib, taxminan XI asr oxirigacha bo'lgan davrni o'z ichiga oladi. Bu davrda qanday munosabatlar yuz berdi?
11. Diokletian (284-305) va Konstantin (306-337) imperyaning ma'muriy moliyaviy sohasini mustahkamlash uchun qanday ishlohatlar otkazdi?
12. Tashkil topgan qiroliklarni tashkil topgan yili bilan moslashtiring
13. Langabardlar oldin El'baning chap qirg'og'ida yashagan bo'lib ular qaysi qabilaga qarindosh edi?
14. Tatsit asarida xamavlar, sukambriar, batavlar degan nomlar bilan atalgan xalqda yarim erkin kishini oladigan kishi qancha to'lov tolagan?
15. Franklarning sharqdaqi chegaralarini kengaytirishga urinib, slavyanlarga qarshi yurishlar qilgan xukumdor kim?
16. Karl buyukka oid malumotlarni toping.
17. Vizantiyada boi solig'i xorijdan keltirilayotgan mollar narxining nechta foizini tashkil qilgan.
18. Nika qo'zgolonida koklar deb ataluvchi guruhni kimlar qollab quvvatlaydi?
19. Isavrlar sulolasiga kim asos solgan?
20. Kimning malumotlariga qaraganda Kichik Osiyoda hammasi bo'lib 5 ta shahar
21. bo'lgan. Efis, Nikeya, Amoriy, Ankira va Samala
22. Butparastlikka qarshi kurashni ayrim ruhoniyalar qollab quvvatlaydi ularning maqsadi nima edi?
23. Yunoniston taraqqiyotining polis davri boshlanadi. U o'z ichiga uch davrni oladi: davrlar bn voqealarni tu'gri joylashtiring.
24. Gennix Shimmanning yashagan yillarini toping.
25. Qachonga kelib ibtidoiy va jangovor axey qabilalari orolga bostirib kirib Kritning siyosiy yetakchiligiga chek qo'ydiilar.
26. Qachondan boshlanib Knoss va Festda yangi saroylar qurilib, uning devorlari ajoyib freskalar bilan bezatilgan.
27. Bolqon Yunonistomida Er.av. 1400-yildan boshlab mustahkamlangan qo'rg'onlarni topin.
28. Qadimgi Italiyani 3 qismga bo'lish qabul qilingan ulami moslashtiring :
29. Terra -Marra so'zining manosi nima?
30. Lotinchada xoro'z so'zini anglatuvchi atamani toping.
31. Qaysi xudolar quruq yerni haydashda odamlarga yordam ko'rsatgan
32. Arxeologik qazilmalarga ko'ra qachon latinlami kichik guruhi Palatin tepaligining g'arbiy tomonida Tib'r daryosi bo'yida kelib joylashdilar?
33. Gortenziy qonunini qachon qabul qilingan?
34. Gay Sezar Kaligula hokimiyatni egalladi. Unga tegishli malumotlarni belgilang.
35. Rimliklar nechanchi yilda-yillarda salass, ret va vindelik qabilalarini bo'ysundiradi.
36. Qaysi hukmdor pretorian gvardiyasini tomonidan taxtga chiqarilgan. Buning evaziga yangi imperator har bir pretorian gvardiyachisiga 15 ming sestertiy miqdorida mukofot berdi?
37. Qaysi hukmdor davrida mashhur Vezuviy vulqoni otilib, Pompey va Gerkulanum shaharlari kul ostiga qoldi. (79-yil)?
38. Nechanchi yilda Vizantiya imperatori Vasiliiy II Bolgariya qirolligini mag'lubiyatga uchratib, uni imperiyaga qo'shib oldi?
39. Qaysi hukmdor 1085 yilda Muqaddas Rim imperatoridan qiro' unvonini oldi?
40. Nechanchi yilda bolqarlarning bir turkiy qabilasi Bolqonlarga bostirib kirib, Dunayning ikkala tomonida yashovchi slavyanlarni birlashtirdi?

41. Qaysi hududlarda katolitsizm va lotin yozuvi ustun kelgan?
42. Nechanchi asrda qo'shni Chexiya singari Polsha ham feodal parchalanish davriga kirdi?
43. Ilk o'rta asrlar V asrda boshlanib, taxminan XI asr oxirigacha bo'lgan davrni o'z ichiga oladi. Bu davrda qanday munosabatlar yuz berdi?
44. Diokletian (284-305) va Konstantin (306-337) imperiyaning ma'muriy-moliyaviy sohasini mustahkamlash uchun qanday islohatlar o'tkazdi?
45. Tashkil topgan qiroliklarni tashkil topgan yili bilan moslashtiring
46. Langabardlar oldin El'baning chap qirg'og'ida yashagan bo'lib ular qaysi qabilaga qarindosh edi?
47. Tashkil topgan qiroliklarni tashkil topgan yili bilan moslashtiring
48. Tashkil topgan qiroliklarni tashkil topgan yili bilan moslashtiring
49. Langabardlar oldin El'baning chap qirg'og'ida yashagan bo'lib ular qaysi qabilaga qarindosh edi?
50. Karl buyukka oid malumotlarni toping.
51. 778 -yilgi voqealarni belgilang.
52. Vizantiyada bo'lgan qirg'og'ida xoriydan kelirilayotgan mollar narxining necha foizini tashkil qilgan.
53. Nika qo'zg'olomida ko'klar deb ataluvchi guruhni kimlar qo'llab quvvatlaydi?
54. Isavrlar sulolasiga kim asos solgan?
55. Kimning malumotlariga qaraganda Kichik Osiyoda hammasi bo'lib 5 ta shahar
56. bo'lgan: Efis, Nikeya, Amorivy, Ankira va Samala
57. Butparastlikka qarshi kurashni ayrim ruhoniylar qo'llab quvvatlaydi ularning maqsadi nima edi?
58. Pavlikianlar xarakatiga oid gri malumotlarni belgilang.
59. Qaysi sosoniy hukmdor Eron dehqonlarini 10 yil soliqdan ozod qilish to'g'risida farmon chiqardi?
60. O'z ichiga zardo'shtiylik, buddaviylik, braxmanlik, xristianlik dimlarining ba'zi tomonlarini olgan ta'limot qaysi?
61. Manbalarning guvohlik berishicha, kidariylar Eron sosoniylari bilan ko'p martalab urushlar olib boradilar. Bu urushlar ayniqsa qaysi sosoniy hukmdorlar davrida avjiga chiqadi keladi?
62. Bahrom Chubin boshchiligidagi qo'zg'olon qayerda qachon boshlangan?
63. "Qadimgi Arabiston" a.ossur matnlarida. b.Bobil matnlarida c.Eron manbalarida. d. oromiy yozuvlarida nima deb atalganini moslashtiring.
64. Muhammad alayhissalom hayotida birinchi roy bergan vahiy hodisasi milodiy yil bilan nechanchi yilga to'g'ri keladi?
65. Nechanchi yilda islomda ilk oqim vujudga keladi?
66. Damashq xalifatligi necha yil davom etadi?
67. Qurdobada kimni davriga kelib xalifa'lik tashkil topdi?
68. Qaysi amirni "qaraysh burguti", "kelgindi" deb atashgan?
69. Misrda hukumronlik qilgan sulolalarni toping?
70. Efiopiya shimolida vujudga kelgan davlat nechanchi asrlarda o'zining eng rivojlangan davrini boshdan kechirdi?
71. Qaysi Mamlakat hukmdorlari va zodagonlari yerlarida 300, 500 va hatto 1000 dan ortiq qullar ishlaganlar?
72. Sulolalarning hukumronlik qilgan yillari bilan moslashtiring. a.Uch podsholik davri. b.besh sulolalar davri. c.shimoliy vey.
73. Kimning davrida Xuamxe daryosini Yanszi daryosi bilan boglaydigan uzunligi 1000 km bolgan Buyuk kanal
74. qazildi?
75. Qaysi dinastiya davrida feodal chek yer sistemasi uzil-kesil qaror topdi?
76. Van an-shinga tegishli to'g'ri malumotlarni toping?

77. Kimning davrida markaziy idora 6 ta mahkama palatasidan (amaldorlar vazirligi, soliq, harbiy jinoiy ishlarni koradigan vazirlik, jamoat ishlari vazirligi, marosim ishlari vazirligi) dan iborat bolib, uzil-kesil rasmiylashtirdi.
78. Gupta davlatida Vishnugupta nechanchi yillarda hukumronlik qilgan?
79. Maxaraja unvonini olgan shaxs kim?
80. Nechanchi yilda ummaviylar sarkardalaridan biri Muhammad ibn Qosim Basradan suzib o'tib, Hindistonda Sind mamlakatini bosib oldi?
81. 1024-1125 yillarda Germaniyani qaysi mahalliy dinastiya idora qildi?
82. Nechanchi yilda Grigoriy VII yangi saylangan yepiskopga yoki abbatga imperator yoki qiroi tomonidan berilib kelgan dunyoviy investiturani bekor qilish to'g'risida dekret chiqardi?
83. Stelling nomi qo'zg'olon qayerda bo'lib o'tgan?
84. X asrda Rus davlatida uchta markazlashgan hudud bor edi ular qaysilar?
85. Kimning davrida Rus davlati chegaralari g'arbda-Visla havzasigacha,
86. shimoli-g'arbda-Bolitiq dengizining Fin ko'rfazigacha, shimolda-Pechora bilan Kamagacha cheksiz Taygagacha, sharqda-Oka daryosining quyilishigacha yetib borgandi?
87. Necha yilda Ysevolod Yaroslavich vafot etadi?
88. Jazoirda tashkil topgan Rustamiylar davlati tugagan yilda Misrda qaysi davlat tashkil topadi.
89. Quyidagi keltirilgan qaysi sulolalarning maydoni 1.5 mln.km.kv?
90. Kiyev rusida kimning davrida maorifga e'tibor berildi, kitoblar tarjima qilindi, kutubxonalar tashkil qilindi?
91. Yaponiyada feodal munosabatlar o'zining yuksak cho'qqisiga nechanchi asrlardada ko'tarilgan?
92. Xitoyda qaysi sulola davrida kitoblarni rangli buyoqlar asosida chop etish kashf etildi?
93. 1872 yil qayerda ingliz xukumatiga qarshi dehqonlar harakati bo'ldi?
94. Turkiya tarixida kim o'tkazgan islohat "Nizami jadid" yoki "Hovrit no'paxok" nomini oldi?
95. Afg'onistonning hukmdori Ahmadshoh qaysi urug'dan?
96. «Turkmanchoy» sulhiga ko'ra, Armanistonning katta qismi Rossiyaga o'tdi, Erondagi rus fuqarolari alohida huquqlardan foydalana boshladilar?
97. Ko'p yillik muxojirlikdan sung Sun Yan Sen qachon Xitoyga qaytib keldi?
98. Koreyada qachon Chollado provinsiyasidagi 3 mingta Iksana dehqonlari qo'zg'olon ko'tardilar?
99. Eron Angliya va AQSh bilan qaysi yillar noteng, asoratli savdo shartnomalarini imzolashga majbur bo'ldi?
100. Hindistonning qaysi hududida ko'tarilgan qo'zg'olon rahbari Lakh edi?
101. Nechanchi yil Istanbulga yaqin bo'lgan San-Stefano degan joyda Rossiya bilan Turkiya o'rtasida tinchlik bitimini imzoladi?
102. Xitoyda qudratli dehqonlar urushi alanga oldi. Bu urush 1850 yilda qayerda boshlandi?
103. U otasi yo'lidan ketib afg'on qabilalarini birlashtirish siyosatini olib bordi. Inglizlarga qarshi kurashni davom ettirdi. Afg'onistonning qaysi amiri haqida gap ketmoqda?
104. 1786 yilga kelib Koreya aholisi qancha kishiga yetdi.
105. 1885 yil dekabr oyining oxirida qayerda Hindiston burjuaziyasining xamda Liberalarning birlashgan s'ezdi bo'ldi?
106. 1849 yil yanvarda Bobiylar Mozandaroning yangi gubernatori Maxdiqul shohning necha ming kishi'lik otryadini tor mor etdilar?
107. Nechanchi yilda yosh Turkklar harakatida yangi davr boshlandi?
108. Afg'onistonda Gilza qabilasi esa qaysi xududda yashaganlar?
109. XVIII asrda Koreya feodalarning shaxsiy yerlari nima deb atalgan?
110. Yaponiyadan ispanlar qachon haydab chiqarilgan?
111. 1862 yilda tashkil qilingan «tasviri Afkor» gazetasi qaysi davlatda bosilib chiqq boshlagan?
112. Ikkinchi Rus-Eron urushi qachon bo'lgan?
113. Safaviylar sulolasi qaysi davlatda qancha yil hukmronlik qilganlar?
114. Xitoyda imperator Kansu qaysi yillarda mamlakatni boshqardi?

115. Ikkinchi Ingliz – Xitoy afyun urushi qachon bo'lib o'tdi?
116. 1807 yil bo'lgan «qovoqchilar isyoni» qaysi davlatda bo'lib o'tgan?
117. Malika Sisi Xitoyda qachon imperatorlik taxtiga o'tirgan?
118. 1841 yil Angliya qaysi davlatni noteng shartnomani imzolashga majbur etdi?
119. Xitoyning noroziligiga qaramay Ryukyu oroli 1879 yil qaysi davlat bosib oldi?
120. Ingliz-Yapon ittifoqchilik shartnomasi qachon imzolandi?
121. 1896-yilda qaysi davlatda „Mustaqillik klubi“ tuzilgan?
122. 1856-1860 yillarda Angliya va Fransiya davlatlari ikkinchi Afyun urushini boshlagan edi, bu urush qaysi davlatga qarshi qaratilgan edi?
123. 1796 yil Eronda qaysi dinastiya davlat tepasiga keldi?
124. Kanva shartnomasi nechanchi yilda imzolandi?
125. 1893-1894 yillarda qaysi davlatda dehqonlar qo'zg'oloni bo'lib o'tdi?
126. Shanxayda qachon yirik to'qimachilik fabrikasi ishga tushurildi?
127. Afg'oniston masalasida 1907 yilda qaysi davlatlar shartnoma imzoladi?
128. 1897 yilda nemis bosqinchilari qaysi ko'rfazni bosib oldi?
129. 1813 yil 24 oktabrda Guliston sulhi qaysi davlatlar o'rtasida tuzildi?
130. Hindistonda sipohiylik harakatining asosiy tumanlarini aniqlang?
131. Tashqi dunyodan 200 yil ajralib qolgan davlatni aniqlang?
132. Hindistonda Buyuk yirtqich deb nom olgan angliyalik shaxsni aniqlang?
133. Birinchi ingliz mayzur urushi qachon bo'lib o'tdi?
134. Maysur knyazligini boshqargan shaxsni aniqlang?
135. Suwaysh kanalining uzunligi qancha?
136. Turkiyada g'arbiylik harakati nechanchi asrda vujudga keldi?
137. Ingliz Bular urushi nechanchi yillarda bo'lib o'tdi?
138. 1798 yilda Napoleon 30 ming qo'shin bilan qaysi davlatga hujum boshladi?
139. 1882 yil 13 sentyabrda Angliya qaysi davlatni o'z mustamlakasiga aylantirdi?
140. Nama qabillarining qo'zg'oloniga kim boshchilik qilgan?
141. Mahdiyalar qo'zg'olonida qayerda bo'lgan?
142. „Yangi tarix“ fani davrini aniqlang?
143. Mustamlakachilik siyosati qachondan boshlab insoniyat uchun katta xavf to'g'iradi?
144. „Yangi tarix“ fani nechta bosqichga bo'linadi?
145. „Yangi tarix“ fanining 1-bosqichi nechanchi yillarni o'z ichiga oladi?
146. „Yangi tarix“ fanining 2-bosqichi qachon tugaydi?
147. Niderlandiyada burjua inqilobi qachon bo'lib o'tadi?
148. Yevropada parlamentning g'alaba qozonishi va qaror topish davri qachon sodir bo'ladi?
149. Hindu va eskimoslarning avlod – ajdodlari Amerikaga Osiyodan qaysi bo'g'oz orqali o'tib keladilar?
150. Kolumb Amerikani kashf qilgandan keyin XVI asrdan boshlab Yevropaliklar Amerikaga ko'chib kelib mahalliy aholining yerlarini bosib oladilar va ularning davlatlarini yo'q qiladilar, misol uchun ...
151. Amerika qit'asida yangi davlatlar qachondan boshlab paydo bo'ladi?
152. Niderlandiyadagi burjua inqilobi qaysi davlatga qarshi qaratilgan edi?
153. Angliya parlamentida qaysi qatlam vakillari kupchilikni tashkil etardi?
154. Ingliz qirollari parlamentning ruxsatsiz qanday vakolatlariga ega bo'lishni orzu qiladilar?
155. Angliyada parlamentning noroziligi kimning davrida boshlanadi?
156. Yakov I ning qanday tadbirlari parlamentning noroziligini yanada kuchaytiradi?
157. Qaysi qatlamlar Ispaniyani Angliyaning dengiz va mustamlakalardagi asosiy raqibi deb biladi?
158. Qirol Karl I ning tashqi siyosatdagi muvofaqqiyatsizligidan norozi bo'lgan parlament uning hukmronligini nechanchi yilda „Huquqlar to'g'risidagi itimosnoma“ ni imzolashga majbur qiladi?
159. Karl I itimosnomaning qaysi shartlarini keyinchalik ham buzishga harakat qiladi?

160. Angliyada qaysi davrlari oraliqda mamlakat parlamentsiz boshqariladi?
161. Qirolning eng yaqin mashahatchisi bo'lgan Straiffod qanday lavozim egasi bo'lgan?
162. „Oliy komissiya“ deb nomlangan cherkov sudini kim boshqargan?
163. Lodi shafqatsiz ravishda kimlarga qarshi kurashadi?
164. „Kema solig'i“ qachondan boshlab yig'ila boshlanai?
165. 1640 – yilda Angliyada yangi parlament chaqirildi va qirol uning bir qator talablarini bajarishga majbur buladi. Masalan ...
166. Angliyada „Yangi namunadagi armiya“ ni kim tuzadi?
167. London yaqinidagi Pyotnida armiya konferensiyasi qachon chaqirildi?
168. 1648 – yil bahorida shimoldan Angliyaga necha ming kishiik Shotlandiya qo'shini bostirib kiradi?
169. Senzitoriyalarning asosiy qismimi qaysi qatlam tashkil etgan?
170. Fransiya zodagonlarning kichik o'g'illari kupincha qanday mansabga ega bo'lardi?
171. Cherkov lavozimiga saylash faqat qiroлга tegishligi to'g'risidagi shartnoma qachon imzolandi?
172. Fransiya birinchi toifani qaysi qatlam tashkil qilgan?
173. Dvoryanlarning ikkinchi qismi nimaga intilgan?
174. Yuqori darajadagi dvoryanlar qayerda istqomat qilishgan?
175. Dvoryanlarning soni qachonga kelib ortib boradi?
176. XVII asrda Fransiya ustalarining nechttagacha ishchisi bo'lgan?
177. Fransiya badavlat bo'lganlar, ya'ni hayotda tula huquqi bo'lgan barcha shaharliklar qanday atalgan?
178. Fransiya kimlar o'z kasbiga qarab Qadim zamonlardagi maxfiy itifoqlarga uyushadilar?
179. Qachon Dametolda 3 – 4 ming movutchi ishchilar to'xtagan ishlarini butun oy davomida boshlamaganlar?
180. Fransiya ishchilarning ish tashlashlariga asosiy sababni ko'rsating?
181. Fransiyaning portlarini aniqlang?
182. Fransiya kinlarning vositachiligida Ispaniya va Portugaliya mustamlakalariga, to Hindistongacha tovar chiqargan?
183. Qachonga kelib tal'e solig'i Fransiya 50 mln livr daromad keltirgan?
184. 1789 – yilda Sans shahri yaqinida qaysi qishloq dehqonlari soliqlardan shikoyat qiladilar?
185. Fransiya saylovlarda uchunchi toifadan kimlar qatnashishi mumkin bo'lgan?
186. Qachonga kelib Fransiya iqtisodiyoti izdan chiqdi?
187. XIX asr o'talarida Fransiya sanoat ishlab chiqarish hajmi bo'yicha nechinchisi o'rinda turgan?
188. XIX asr oxirida Fransiya sanoat o'sishi jihatiidan qaysi davlatlardan orqada qoladi?
189. Sanoat taraqqiyotining bunday sekmlashib qolishiga qanday omillar sabab bo'ldi?
190. Qachon qudratli Longvi metallurgiya sindikati tashkil topdi?
191. 70-yillarda fransuz kapitali qayerda temir yo'llar qurilishiga sarflandi?
192. 80-90 yillarda Fransiya kapitali qaysi mamlakatlarga kirib bordi?
193. Fransiya qachonga kelib iqtisodiy inqiroz yengib o'tildi?
194. Milliy Majlis nima sababdan Mak-Magomning vakolat muddatini 7 yil deb belgiladi?
195. Qachon deputat Vallonning respublika Prezidentini saylash tartibi va uning vakolat muddatini belgilagan tuzatishni, bittagina ovoz bilan respublikani e'tirof etdi?
196. Fransiya Prezident tuzatishni, bittagina ovoz bilan respublikani e'tirof etdi?
197. Fransiya qachongiy saylovda Deputatlar palatasida respublikachilar, Senatda esa monarxiyachilar kupchilikni tashkil etar edi?
198. Qaysi yildagi saylovlarda monarxiyachilarning barcha harakatlarga qaramasdan, respublikachilarning qo'li baland keldi?
199. Fransiya Temir ruda qazib chiqarish 1900-yildagi qancha tonnam tashkil qiladi?
200. Fransiya 1914 yilga kelib chetga kapital chiqarishi qanchaga yetdi?

“JAHON TARIXI”
fanidan asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar

Asosiy adabiyotlar

1. Roger V. Beck, Linda Black, Larry S. Krieger, Philip C. Naylor, Dahia Ibo Shabaka "World history: patterns of interaction". Oxford University Press. England 1994.
  2. Sarah B. Pomeroy, A Brief History of Ancient Greece: Politics, Society, and Culture. New York. Oxford. OXFORD UNIVERSITY PRESS 2004.
  3. Victor Parker. A History of Greece, 1300 to 30 bc. WILEY Blackwell 2014.
  4. Simon Baker. Ancient Rome. The rise and fall of an empire. BBC Books; Reprint edition. 2007 P.
  5. SUSAN WISE BAUER. The History of the ANCIENT WORLD. WW Norton. 2007.
  6. История Древней Греции. Под ред. В.И. Кузищина. М., 2005.
  7. История Древней Рима. Под ред. В.И. Кузищина. М., 2005.
  8. Roger V. Beck, Linda Black, Larry S. Krieger, Philips C. Naylor, Dahia Ibo Shabaka "World history: patterns of interaction". McDougle Little, USA, 2009.
  9. История средних веков. Под ред. С.П. Карпова. част II М. МГУ. 2001.
  10. История средних веков Под ред. З.В. Удальцовой и С.П. Карпова. 1-2 ч. М., Высшая школа. 1991.
  11. Курбаналиева Р.Р. Ўрта асрлар тарихи. ўқув методик кўлланма. Т., Учпелдиз. 1991.
  12. Xolliev A., Artiqov X. "Jahon tarixi (Yangi davr. Osiyo va Afrika mamlakatlari)" (Ma'ruzalar to'plami) – Toshkent, 2014.
  13. Yevropa mamlakatlari va AQSH 1640—1918 yillarda/A. Xolliyev tahriri ostida. -T., 2010.
  14. Novaya istoriya stran Yevropy i Ameriki. / Pod red. Ye. Ye. Yurovskoy i I.M.K.rivoguzza. - M., 1998.
  15. Ergashev Sh. Jahon tarixi (Yangi davr. 1800-1918). -T., 2015.
  16. Ergashev Sh. Jahon tarixi. (Yangi davr. I-qism. XVI-XVIII asrlar). -T., 2013
- Qo'shimcha adabiyotlar**
17. История средних веков. Под ред. З.В. Удальцовой. часть 1-2. М. Высшая школа. 1991.
  18. История стран Азии и Африки в средние века. М., 1988.
  19. Донини Л. У истоков христианства. М., 1979.
  20. Карсавин Л.П. Моношество в средние века. М., 1920.
  21. Лазинский С.Г. История папства. М., 1986.
  22. Средневековое городское право XII-XIII вв. Саратов. 1989.
  23. Городская жизнь в Средневековой Европе. М., 1987.
  24. Грацианский И.П. Парижские ремесленные цехи в XIII-XIV столетии. Казань. 1991.
  25. Левинский Я.А. Город и феодализм в Англии. М., 1987.
  26. Котельникова Л.А. Феодализм и город в Италии в XIII-XV вв. М., 1987.
  27. Заборов М.А. Крестоносцы на Востоке. М., 1980.
  28. Заборов М.А. Папство и крестовые походы. М., 1960.
  29. Басовская Н.И. Столетняя война 1337-1453 гг. М., 1985.
  30. Бессмертный Ю.Л. Феодальная деревня и рынок в Западной Европе XII-XIII вв. М., 1969.
  31. Блок М. Характерные черты французской аграрной истории. М., 1957.
  32. Райсес В.И. Жанна д'Арк факты, легенды, гипотезы. Л., 1982.
  33. Хачатурян Н.А. Возникновение Генеральных Штатов во Франции. М., 1976.
  34. Гутнова Е.В. Возникновение Английского парламента. М., 1980.
  35. Колесницкий Н.Ф. «Священная Римская империя»: притязания и действительность. М., 1977.
  36. Кудрявцев А.Е. Испания в средние века. Л., 1987.
  37. Культура Возрождения и общество. М., 1986.

38. Развитие капиталистической мануфактуры в Англии и Германии XVI-XVII вв. М., 1981.
39. Виргинский В.С. Очерки истории науки и техники XVI-XIX веков. М., 1984.
40. Германия в эпохи Реформации и Великой крестьянской войны. М., 1962.
41. Григулевич И.Р. Иллюстрация. 3-е изд. М., 1985.
42. O'ta asrlar tarixi. V.P.Simuyonov. T., "O'qituvchi". 1973.
43. Чистозванова А.Н. Нидерландская буржуазная революция XVI века. М., 1984.
44. Дмитриева О.В. Елизавета I. М., 1998.
45. Тридцатилетняя война. Л., 1961.
46. История средних веков. Част I. М., МГУ. 2000.
47. История средних веков. Част II. М., МГУ. 2002.

Internet saytlar

48. [www./ziyonet.uz/](http://ziyonet.uz/)
49. [http:// history.hanover.edu/texts.htm](http://history.hanover.edu/texts.htm)
50. [http:// english.www.hss.cmu.edu/history](http://english.www.hss.cmu.edu/history)
51. [http:// www.lib.muhio.edu/inet/subj/history/wwwii/index.html](http://www.lib.muhio.edu/inet/subj/history/wwwii/index.html)
52. <http://www.ziyouet.uz>
53. <http://bookfi.org/>
54. <http://historic.ru/>
55. <http://historyworld.net/>
56. <http://www.twirpx.com/>

TARIXIY O'LKASHUNOSLIK

Fanning maqsad va vazifalari

Fanni o'qitishdan maqsad Tarixiy o'lkashunoslik fanlari to'g'risida talabalarda xolisona ilmiy dunyo qarashni, ko'nikma va malaka shakllantirishdir.

Fanning vazifasi – moddiy va ma'naviy madaniyat, ijtimoiy-iqtisodiy, etno-madaniy jarayonlar va g'oyaviy qarashlar masalalarini o'rgatishdan iborat.

Fanning mazmuni

- Fan bo'yicha talabalarining bilimiga, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar: "Tarixiy o'lkashunoslik" o'quv fanni o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:
- Tarixiy o'lkashunoslik fanning maqsad va vazifalari, moddiy va ma'naviy madaniyat, muzeysunoslik, arxivshunoslik hamda arxeologiya va etnografiya masalalarining taraqqiyot bosqichlari ulardan ilmiy maqsadlarda foydalanishni bilishi kerak;
- talaba tarixiy ma'lumotlarni ilmiylik, tarixiylik, xolislik asosida o'rganish. Muzeysashyolari va internet ma'lumotlarni, arxeologik va etnologik manbalarni mustaqil tadqiq qilish, o'rganish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;
- muzeysashyolari, arxeologik va etnologik manbalarni tavsiflari, ilmiy tadqiqot institutlari fondlari materiallaridan foydalanish malakalariga ega bo'lish kerak.
- Talaba mazkur fanni o'zlashtirish jarayonida:
- Fanning predmeti, tadqiqot doirasi, maqsad va vazifasi;
- O'zbekistonning tarixiy geografiya o'rni va tabiiy iqlim sharoitlari;
- Arxeologik va me'moriy yodgorliklarning o'lkashunoslikda tutgan o'rni;
- Paleontologik va etnografik ma'lumotlarning o'zgarishi o'zgarishi o'zgarishi ahamiyati;
- Tarixiy o'lkashunoslik o'rganishda yozma va arxiv manbalarning tutgan o'rni;
- Toponomik manbalarning o'zgarishi o'zgarishi o'zgarishi ahamiyati;
- Muzeylarning o'quv – tarbiyaviy ishlardagi o'rni;
- O'z Osiyo shaharlarining paydo bo'lishi va rivojlanishi;
- Janubiy Turkmaniston shaharlari urbanizatsiyasi;

26. Yaxyo G'ulomov tomonidan Amir Temurning Shaxrisabzdagi Maqbarasi qachon tekshirib ko'riladi?
27. Temuriylar davri Oqsaroy qurilishi qachondan boshlangan?
28. Amudana 5 kunlik Toxiriyadan 2 kunlik uzozlikda joylashgan shaxar nomi qaysi?
29. Fred Buxoriododtlarning bir necha tangalarini matbuotda chiqish qilgandan necha yil o'tib Nikolay Xanikov "Buxoro xonligining tasnifi asarini chiqardi"?
30. "Mahaliy hokimiyatlarning bevosita raxbarligida tegishli joylarda Tarixiy, arxeologik, Etnografik, Tabiiy sohaga oid mutaxassislar tomonidan joylarda tashkil etilib faoliyat olib boriladi" ushbu tarifi Tarixiy O'lkashunoslik bo'liming qaysi turiga kiradi?
31. XX asr boshlarida o'zbekistonda nechta muzey faoliyat olib borgan?
32. Bugungi kunda O'zbekistonda ... ta tarixiy, ... ta o'lkashunoslik, ... ta badiiy, ... ta memorial, ... ta Adabiyot muzeylar faoliyat ko'rsatmoqda.
33. Al-Muqaddasiy judda ko'p multasham bozorlari bor ularning birining markazida pishirilgan g'ishtdan qurilgan juma masjidfi bor deb takidlagan shaxar qaysi?
34. Shaxristonda 2ta rabotda 4 ta darvozasi bor shaxar qaysi?
35. Xiva shaxirimi Gurganjdan 15 farsax olisdagi qal'a deb Tariflagan aloma kim?
36. "Abdullanoma" nomi bilan mashxur bo'lgan asar qaysi?
37. 1870 yil A. Kun kimmimg buyrug'i bilan Zarafshonda qazish ishlarini olib boradi?
38. "Turkiston arxeologiyasi havaskorlar to'garagi" kimmimg bevosita raxbarligida tuziladi?
40. O'rta osiyoda yashagan neolit davrida yashagan qabilalar xo'jalik shakillariga ko'ra nechi turga bo'lib o'rganiladi?
41. Neolit tushunchasini fanga kim olib kirgan?
42. Shishkin 1971-yil Afrosiyobning ... Qismida er.avv V asrda yashagn odam skilitini topadi sklit qadimgi ... 172 sm vazni 68 kgga yaqin bo'lgan
43. Mongoloid irqi sog'diklar tarkibining nechi foizini tashkil qilgan?
44. O'zbek taomlari ichida qadimda qanday ovqat turi alohida o'rin egalaydi?
45. Neandertal odam dasitlab qayerda topilgan?
46. Afrosiyob rivoyatlari asosan qaysi tillar manbalarida uchraydi?
47. 70 dan ortiq dostonni yoddan kuylagan shoir kim?
48. Alhmoniyalar davrida (1) Baqriya (2) Marg'iyon viloyatlari satraplari kim bo'lgan?
49. Nizomulmulkning "siyosatnoma" asari nechi bobdan iborat
50. Ushbu asarlarni tamomlangan yil bilan moslashtiring 1) Tarixiy Narshaxiy 2) Siyosatnoma 3) Tarixi jahonkusho 4) Hummoyunnoma
51. 1917 yilga qadar toponimika fanini vazifasini qaysi fan bajarib kelgan?
52. O'zbekistonda Toponimika fani rivojiga qaysi shaxs xizmatlari yuqori
53. Narshaxiy qaysi shaxarni "Mis shahar" "Numejkat" degan nomlari borligini takidlaydi
54. Ibodatxona nomini anglatuvchi shaxar qaysi?
55. Qaysi monografik asarda yurtimizdagi joy nomlariga oid bo'lgan xususiyatlarga e'tibor qaratilgan?
56. "Hurmatli, Azim, Ulug'" manosini anglatuvchi qadimiy shaxar XVIII asrda qanday nomlangan?
57. "O'zbekurizim" milliy kompanyasi qachon tuzilga?
58. Dasitlabki sayyohlik tashkilotlari qaysi davlatlarda tashkil etilgan?
59. Chimonyon, Farg'ona, Orol bo'yi, Buxoro Navoiy Viloyati bo'ylab sayohati "O'zbekurizim" mmilliy sayyohlik kompanyasining qaysi yo'nalishi turiga kiradi
60. 1998-yili tashkil etilgan "xususiy sayyohlik tashkilotlari uyishmasi" nechidan ziyod turistik korxonalar bilan yaqindan aloqalar olib boradi?
61. "XXI asr O'zbekiston muzeylari" mavzusidagi ilmiy anjuman qachon bo'lib o'tgan?
62. "Shaxar jamiyatida vujudga kelgan ijtimoiy-iqtisodiy strukturani oddiy lashtirib boradigan manba bo'lib bu hodisaning kelib chiqishini uning ichki tizimini va o'ziga xos xususiyatlarini ifodalab beruvchi aloqatlarini namoyon qiladi" ushbu fikirlar kimga tegishli?

- Amudaryo va Surxondaryo vohasi shaharlari urbanizatsiyasi;
- Qashqadaryo vohasi shaharlari urbanizatsiyasi;
- Samarqand O'rta Zarafshon shaharlari urbanizatsiyasi;
- Buxoro vohasi shaharlari urbanizatsiyasi;
- Xorazmining o'rta ast shaharlari urbanizatsiyasi;
- Chirchiq va Angren vodiysi shaharlari. O'rta asrlarda Toshkent vohasi urbanizatsiyasi;
- Farg'ona, Yettisu va Janubiy Qozog'iston o'rta ast shaharlari urbanizatsiyasi;
- So'nggi o'rta asrlar O'rta Osiyo shaharlari urbanizatsiyasi.
- mavzulari asosida nazariy bilimlarga ega bo'lgan holda ilmiy izlanishning bajarilishini uddalay olish (mustaqil ishlar va bitiruv ishi tarzida) malakasiga ega bo'lishi kerak.
- Talabalar o'z mavzularida shaxsiy mulohazalari, kuzatishlaridan bemaolol foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladi.

60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar bo'yicha) yo'nalishi
bitiruvchi talabalar uchun "Tarixiy o'lkashunoslik va urbanizatsiya jarayonlari" fanidan

Davlat attestatsiyasi sinovlarining asosiy savollari

1. O'tgan asrning 50-yillariga doir O'rta zarafshonda ilk temir davriga oid Taxazdaryo va yakkabog'daryoni kim o'rgangan?
2. Qashqadaryo quyi oqimidagi Qarshi vohasini eng yirik poytaxt shaxarlarini o'rganish bo'yicha kata ishlar qachon amal oshirildi
3. Samarqand shaxridan 30 km shimolda joylashgan manzilgox qaysi?
4. Ko'k'tepaning uchinchisi bosqichi qaysi davrlarga to'g'ri keladi?
5. Afrosiyobning arxeologik o'rganish tarixi kimmimg maqolalarida to'liq yoritilgan?
6. "Buxoro Tarixi" asari 1128-yilda kim tomonidan arabcham forschaga tarjima qilingan?
7. Masag'etlar qabilasining nechta yirik birlashmasi bo'lgan?
8. Akademik Kellerning "Buxorodan keltingan medallar" nomli maqolasi nechinchii yilda "Sebriski vestnik" to'plamida e'lon qilingan?
9. Buxoro Voxasida bevosita arxeologik kuzatuvlar olib borgan birinchi tadqiqotchi qaysi javobda keltilgan?
10. Toshkent XI-XII asrda qanday nom bilan yuritilgan?
11. Arablar Choehga ilk bor qachon bostrib kelishgan?
12. Tunkant O'rta asr shaxar xarobasi qayerda joylashgan?
13. Ohangaron havzasida joylashgan axoli punktilarini moslashtiring.
14. Manbalarida yozilishicha halfalik poytaxtidanchoch orqali janubiy-sharqiy osiyoga o'tuvchi ikkita transit yo'li – Janubiy va shimoliy yo'l qayd etilgan Janubiy yo'lni Istitaxriy qanday nomlaydi?
15. Toshkentdan 70 km janubda joylashgan qanday shaxar xarobasi joylashgan?
16. Kimmimg asarida Toshkent nomining kelib chiqishi haqida so'z yuritiladi?
17. Toshkentni Tarkan nomi bilan atalishi haqida Ma'lumotni kim beradi?
18. "shosh – Sayxuning O'ng tomonida joylashgan shaxar u Turkustonga qaraydi uni choch deb ataydilar biroq hozirgi vaqtda Toshkent nomi bilan mashxurdir" Ushbu tarifi kimga tegishli
19. VIII asrga kelganda Choehda shaxarlar soni nechtaga yetadi?
20. Turonda qachonga kelib islom diming suniylik yo'nalishi vakillari ko'pchilikni tashkil etgan.
21. Afsonalarga ko'ra ming dhragma bunyod bo'lgan qal'a nomi qaysi?
22. Yazdigard tanasini izzat-ikrom bilan dafn etgan xalq qaysi?
23. Sulton sanjarning ilk Mag'lubiyat nechi yil O'timb Vafot etadi?
24. Marvning Mo'g'illar tomonidan nechi yil O'tgandan so'ng Marv Sanjar qo'liga o'tadi?
25. Gumbazi say'iddin maqbarasi kim tomonidan barpo etilgan?

63. Zandrevskiy qaysi qadimiy shaxarlarni "qadimgi shaxar tipidagi shaxarlar" deb ataydi?
64. Qaysi olimlarning tahlillariga ko'ra O'rtasiyosiy sharoitda Mil. avv VI-I mingyilliklarda tashkil topgan qishloqlarda shaxarlarning vujudga kelishi dinamikasini uch bosqichga bo'ladi?
65. Avestoda nomi tilga olinga "Bayroqlari doim baland hilpirab turadigan" shaxar qaysi?
66. Asaqrovning fikriga ko'ra Baqriyada nechta dehqonchilik voxzlari mavjud bo'lgan?
67. Sopollitepada qazib tekshirilgan 158 qabrlarning ... tasiga yakka jasad ... tasiga jamoa go'rlaridan iborat?
68. Anovtepa nechta madaniy qatlamlardan iborat?
69. Anovtepa kim tomonidan o'rganilgan?
70. Geoksiyur I atrofidagi qadimgi sug'orish maydonlari ... gektar bo'lib Kamallarning uzunligi ... km, Chuqirigi 1,2 metrga teng bo'lgan?
71. Namozgohning qaysi bosqichida bitta yarita erkaklar haykallari uchray boshlaydi?
72. Janubiy turkmanistonda hozirgi kungacha nechadan ziyod qishloq qoldiqlari topib o'rganilgan?
73. Termizning umumiy maydoni nechta gektarni egallaydi?
74. Zaxartepa, Oqmozortepa, Duniyotepa tepaliklarni qamrab olgan shaxar qaysi?
75. Termiz nechinchisi asrda 500g shaxar tusimi olishi sodir bo'lgan?
76. Denov shaxri qaysi shaxar o'rnida shakillangan?
77. Nasaf shaxri shaxriston mudofa devorlar nechinchisi asrda barpo etilgan?
78. Qarshi shaxrining jadal rivojlanishi kimning faoliyati bilan bog'liq?
79. Yerqo'rg'on nechta maydonchaga bo'lingan?
80. Manbalarida "mis shaxar", "jezdan qurilgan shaxar" deb nomlangan shaxar qaysi?
81. Shishkin tomonida Buxoroning G'arbiy tomonida arxeologik razvedka maqsadida tekshirish ishlari qachon o'tkazilgan?
82. Qachonga kelib Xoraxim poytaxti katdan urganega ko'chirildi?
83. Arab sayohlardan biri Yoqut bu shaxar ko'chalaridan yurganda bamisoli gavjim bozordan o'tkandek bo'ladi deb qaysi shaxarga tarifi beradi?
84. Yozma manbalarda "Al-jurjoniya" deb atalgan shaxar qaysi?
85. Qaysi sayohat "MenGurganj kabi buyuk va go'zal shaxar ko'mradim" deb yozadi?
86. Muqaddasiy qaysi shaxarni 4 ta darvozadan iborat yirik shaxar ekanligini ta'kidlaydi?
87. Arxeolog, urbanolog ... yangi dunyodagi qadimgi Mayya jamiyatining sotsial strukturasi o'chib berishda Mesopotamiya va Misr manbalaridan unumli foydalangan?
88. Madau yodgorligi qayerda joylashgan?
89. Yelkantepa II yodgorligi qayerda joylashgan?
90. Sopollitepada qazib tekshirilgan 158 qabrlardan nechitasi yakka jasad go'rlaridan iborat?
91. Sopollitepa 1968 yilda kim tomonidan topilgan?
92. A.Asqarov Shimoliy Baqriyada nechta mustaqil dehqonchilik vohalari mavjud bo'lganligini e'tirof qiladi?
93. Yoztepa yodgorligi qayerda joylashgan?
94. Quyidagilardan qaysi biri Turkmanistonda joylashmagan?
95. Quyidagilardan qaysi biri Shimoliy Afg'onistonda joylashgan?
96. Oltintepe, Namozgohtepe bronza davri yodgorliklarini «Qadimgi Sharq tipidagi shaharlar» deb atab, noaniqliklarga yo'l qo'rgan?
97. Afrosiyobning arxeologik o'rganilishi tarixi kimning maqolalarida to'liq berilgan?
98. Mil. avv. 329-328 yillarda qayer Aleksandr armiyasi tomonidan bosib olindi?
99. 1990-yillarga qadar olib borilgan ilmiy tekshirish ishlari natijasida eng qadimgi temir buyumlari Janubiy O'rtasiyosiy nechta yodgorligidan topilgan?
100. Janubiy Turkmanistondagi Anov IV yodgorligi qaysi davrga oid?
101. Namozgoh II qaysi davrga oid?
102. Qayerlik savdogarlar, ayniqsa, IX-XI asrlarda butun musulmon sharqida juda mashhur bo'lganlar?
103. Qaysi shahar Xivadan bir kunlik karvon yo'li masofasida joylashgan?
104. Firqal'a qaysi shaharning qadimgi nomi?

105. Xorazmshohlar davlatining poytaxti - qaysi shahri edi?
106. Qachon Janubiy Baqriya (Shimoliy Afg'oniston) hududlarida keng ko'lami arxeologik qazishma ishlab olingan?
107. A.Asqarov Shimoliy Baqriyada nechta ta mustaqil dehqonchilik vohalari mavjud bo'lganligini e'tirof qiladi?
108. Chochning umumiy maydoni nechta gektarga teng bo'lgan?
109. III asrlargacha hukm surgan "Qang" davlati xitoy manbalarida qaysi nomi bilan tilga olinadi?
110. Arablar Chochni ilk bor qaysi yilda bostirib kelgan?
111. Qayerning eng qadimgi negizi Erk-qa'l'a, deb ataladi?
112. Qachon Chingizxonning kichik o'g'li Tuli Marvni 80 ming askari bilan qamal qildi?
113. Quyidagi qaysi shahar 450 gektar maydonni egallaydi?
114. Sharafuddin al-Yazdiyning "Zafaroma" asarida berilgan ma'lumotda qaysi shahar aholisi mo'g'ullarga qattiq qarshilik ko'rsatgan shu boisdan shahar "Madinat ur-Rjoli" (Mardlar shahri) deb atalgan?
115. Temir rudasi ... larda Tutaka va Qizilsoy konlarida yirik hajmda qazib olingan?
116. Qarshi shahriining jadal rivojlanishi nechinchisi yilda shaharni o'z nazorati ostiga olgan Amir Temur faoliyati bilan bog'liq?
117. Sopollitepada qazib tekshirilgan 158 qabrlardan nechitasi yakka jasad go'rlaridan iborat?
118. Sopollitepa 1968 yilda kim tomonidan topilgan?
119. A.Asqarov Shimoliy Baqriyada nechta mustaqil dehqonchilik vohalari mavjud bo'lganligini e'tirof qiladi?
120. Qachon amerikalik R.Pompelli Janubiy Turkmanistonga ekspeditsiya uyushtirgan edi?
121. Qoratepada Namozgoh III bosqichiga tegishli qanchadan ortiq ko'p xonali uy-joy qoldiqlari qazib o'rganildi?
122. Motiga nima?
123. Nasaf istaxorining fikricha, bir paytlar vayron qilingan istehkom, rabot va nechta darvozaga ega bo'lgan?
124. Qashqadaryo vohasida temir rudasi XI-XII asrlarda qaysi konlarda yirik hajmda qazib olingan?
125. Qarshi vohasining tarixi qaysi davrdan boshlanadi?
126. Kim tomonidan Qashqadaryoning o'rtasiyosiy qismida Chimqo'rg'on suv ombori qirg'og'ida so'nggi bronza va ilk temir davriga oid turar joy makoni topilib, o'rganildi?
127. Afrosiyobning arxeologik o'rganilishi tarixi kimning maqolalarida to'liq berilgan?
128. Mil. avv. 329-328 yillarda qayer Aleksandr armiyasi tomonidan bosib olindi?
129. Massagetlar ittifoqining nechta yirik kabila birlashmasi bo'lgan?
130. Kim qator yillar davomida Buxoroda o'tkazilgan tekshirishlarda ishtirok qilib, topilgan sapollarni ilmiy tadqiq qildi?
131. Nikolay Xannikov qaysi yilda Sankt - Peterburgda «Buxoro xonligining tavsifi» nomli asarini chiqardi?
132. Buxoro vohasidagi birinchi jiddiy ish A.Yu.Yakubovskiy boshchiligidagi Ermitaj va O'zkomstaris ekspeditsiyasi tomonidan qaysi yilda amalga oshirildi?
133. Qaysi shahar O'rtasiyosiy arab muarrixlari Tabariy, Ibn-al-Xordadbek, Ibn al-Fakixlar asarlarida «Madina al-Tujjor», - «Savdogarlar shaxri» deya e'tirof etilgan?
134. Qayerlik savdogarlar, ayniqsa, IX-XI asrlarda butun musulmon sharqida juda mashhur bo'lganlar?
135. Qaysi shahar Xivadan bir kunlik karvon yo'li masofasida joylashgan?
136. Firqal'a qaysi shaharning qadimgi nomi?
137. Xorazmshohlar davlatining poytaxti - qaysi shahri edi?
138. Chochning umumiy maydoni nechta gektarga teng bo'lgan?
139. III asrlargacha hukm surgan "Qang" davlati xitoy manbalarida qaysi nomi bilan tilga olinadi?
140. Arablar Chochni ilk bor qaysi yilda bostirib kelgan?
141. Qayerning eng qadimgi negizi Erk-qa'l'a, deb ataladi?
142. Qachon Chingizxonning kichik o'g'li Tuli Marvni 80 ming askari bilan qamal qildi?

143. Yusuf Hamadoniy qayerdada vafot etdi va shu yerga dafn etildi, uning qabri ustiga maqbara qurildi?
144. Eramizdan oldingi nechanchi asrlarda Marvni Eron Ahmoniyolari istilo qilishib o'z imperiyalariga qo'shib oladilar?
145. Oqsaroyning qurilishi nechanchi yillarda boshlangan va 10 yildan ziyod davom etgan?
146. 1376 yili Samarqandda Sohibqironning katta o'g'li, necha yoshli Jahongir Mirzo kasallik tufayli to'satdan vafot etadi?
147. Sopolitpada qazib tekshirilgan 158 qabrlarning ...tasiga yakka jasad ... tasiga jamoa go'rlaridan iborat.
148. Anovetpa nechta madaniy qatlamdan iborat?
149. Anovetpa kim tomonidan o'rganilgan?
150. Geoksiyur 1 atrofidagi qadimgi sug'orish maydonlari ... gektar bo'lib Kanallarning uzunligi ... km. Chuqirligi 1,2 metrni tashkil qilgan.

**“TARIXIY O'LKASHUNOSLIK”
fanidan asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar**

Asosiy adabiyotlar

1. Nabiev A. Tarixiy o'lkashunoslik. — T., 1996.
2. Ochildiev F.B. Tarixiy o'lkashunoslik. Toshkent. 2008 y.
3. Azamat Ziyov O'zbek davlatchilik tarixi. — T., Sharq. 2000 y.
4. Alimova D. Tariximizning kamolat davri. gaz. Xalq so'zi 1999 y. 6-iyul.
5. Amnaev T. Tilovov B. Xudoyberdiyev Sh. Boysun Arxeologik yodgorliklari. — T., A.Qodiriy nomidagi meros nashriyoti. 1999. 40-bet.
6. Askarov A.A. Sapallitpa. — T., 1973;
7. Asqarov A. O'zbek halqi etnogenezi va etnik tarixi. T.Universitet.2007.
8. Jobborov I. O'zbek halqi etnografiyasi. T.O'qituvchi. 1994.
9. A.Ashirov. O'zbek halqining qadimiy e'tiqod va marosimlari. T.A.Navoiy nomidagi O'z.Milliy kutubxonasi nashriyoti.2007.
10. Shoniyozov. K. O'zbek halqining etnik shakllanishi jarayoni.T.Sharq. 2001.
11. Tursunov. S.N. O'zbekiston tarixi va madaniyati- Surxondaryo etnografiyasi.T. 2006
12. Tursunov. S.N. va boshq. O'zbekistonning janubiy hududlarida nomoddiy madaniyat tarixi. T. Muharir. Nashriyoti. 2012.
13. Asqarov A.A. Mustaqillik yillarida tarix, arxeologiya va etnologiya. // ONUz.
14. Eshov B.J. Qadimgi O'rtasiy shaharlari. Toshkent 1996 y.
15. Eshov B.J. O'rtasiyning qadimgi shaxarlari tarixi. Toshkent 2008 y.
16. Eshov B.J. O'zbekistonda davlat va maxalliy boshqaruv. Toshkent 2012. y.
17. Kabirov J, Sagdullaev A.S. O'rtasiy arxeologiyasi. T., 1990.
18. Suleymanov R.X. Drevniy Naxshab. 2000.
19. Muhammadjonov A. Qadimgi Buxoro. T.: 1991.
20. Muhammadjonov A. Buxoro shahri — 2500 yoshda. T: 1998.
21. Muhammadjonov A. Yalhyo G'ulomovni xotirlab. T: 2000.
22. Asqarov A. O'zbekiston xalqlari tarixi. 2 — jildlik. T: 1993.
23. Asqarov A. Eng qadimgi shahar. T., 2000.
24. Asqarov A. O'zbek xalqining etnogenezi va etnik shakllanishi tarixi. 2 — jildlik. T: 2008.
25. Sagdullaev A.S. Qadimgi O'zbekiston ilk yozma manbalarda. T., 2002.
26. Sarianidi V.I. Drevnosti strama Margush. Ashxabad. 1990.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Usmonov Q, Abdunabiev A., Murtazaeva R., Choriev Z., Eshov B. O'zbekiston tarixi. O'quv dasturi. — Toshkent.: Universitet. 2000. — 32 b.

2. Usmanov K., Murtazaeva R., Abdunabiev A., Choriev Z., Eshov B. Istoriya Uzbekistana. Uchebnaya programma. — Tashkent.: Universitet. 2001. — 30 s.
3. Sagdullaev A., Murtazaeva R., Pidaev Sh., Eshov B., Odilov A. O'zbekiston tarixi. O'quv qo'llanmasi — Toshkent.: Universitet. 1999. — 337 b.
4. Murtazaeva R., Eshov B., Tojjeva M., Joldasov B., Polvonov N., Rajabov Q., Odilov A. O'zbekiston tarixi. O'quv qo'llanmasi — Toshkent.: O'AJBNT 2000. — 180 b.
5. Murtazaeva R., Genshke V., Doroshenko T., Jabbarova E., Eshov B. Istoriya Uzbekistana. Uchebnoe posobie. — Tashkent.: Universitet. 2002. — 158 s.
6. Murtazaeva R., Eshov B., Tojjeva M., Joldasov B., Polvonov N., Yunusova X., Odilov A. O'zbekiston tarixi. Darslik — Toshkent.: Yangi asr avlodi, 2003. — 674 b.
7. Usmonov Q, Ishoqov M., Abdunabiev A., Murtazaeva R., Eshov B., Haydarov M. O'zbekiston tarixi. O'quv dasturi. — Toshkent, 2004. — 52 b.
8. Eshov B. Qadimgi O'rtasiy shaharlari tarixi. O'quv qo'llanma. Toshkent.: Universitet. 2006. — 216 b.

Elektron adabiyotlar

1. [http:// history.hanover.edu/texts.htm](http://history.hanover.edu/texts.htm)
2. <http:// english www. hss. cmu. edu/history>
3. <http:// www.lib.muohio.edu/inet/subj/history/www/index.html>

SHARQ ALLOMALARINING ILMIY MEROSI

Fanning maqsad va vazifalari

Fanni o'qitishdan maqsad — talabalarda O'rtasiy zaminidan yetishib chiqqan allomalarning merosi haqida ob'ektiv taassurot uyg'otish. Ushbu qomusiy allomalarning tabiiy va ijtimoiy fanlarga qo'shgan hissasini atroflicha tahlil qilish. Ularning dunyo ilmidagi o'rni anglash. Fanning vazifasi — talaba yoshlarda Sharq allomalarini qoldirgan ma'naviy merosga qiziqish uyg'otish va bugungi tarbiyaviy ishlarda ulardan unumli foydalanish ko'zda tutiladi.

Fanning mazmuni

Fan bo'yicha talabalar bilimiga, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talabalar: “Sharq allomalarning” o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- kursning maqsad va vazifalari, O'rtasiy fanning shakllanishi va taraqqiyoti, fandagi asosiy yo'nalishlar tarixini bilishi kerak.
- O'rtasiy diniy bilimlar bilan dunyoviy bilimlarning o'zaro aloqadorligini;
- O'rtasiy allomalarning faoliyati va ularni qoldirgan ilmiy meroslarini bilishi kerak;
- Sharq allomalarning tarixining turli davrlardagi tarixiy jarayonlarning o'ziga xosligi haqida haqida tasavvurga ega bo'lish.
- tarixiy ma'lumotlarni xolis, tarixiylik asoslari asosida tahlil qilishi va mustaqil tadqiq qilishi;
- O'rtasiy Renessansini bilish;
- fanning muhim voqealar bilan bog'liqligini bilish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Talaba mazkur fanni o'zlashtirish jarayonida:

- Fanning maqsad va vazifalari;
- Muso al-Xorazmiy, Abu Abdulloh al-Xorazmiy hayotlari va faoliyatlari;
- Ahmad al-Farg'oni va Ahmad al-Marvaziyning hayoti va faoliyati;

- Imom al-Buxoriy va Abu Iso Muhammad al-Termiziyning hayoti va ilmiy merosi;
  - Abu Nasr Forobiy o'rtasi asrining buyuk qomusiy olimi;
  - Abu Mansur al-Moturudiy – buyuk kalom imomi va fiqh allomasi;
  - Qaffol ash-Shoshiy O'rtasi Osiyolik buyuk alloma;
  - Abu Ali ibn Sino – O'rtasi Osiyolik buyuk ensiklopedist alloma;
  - Abu Rayhon Beruniy Xorazm Matmud akademiyasining raisi;
  - Abu al-Mu'ayyid an-Nasafiy ilmiy merosi;
  - Mahmud az-Zamaxshariy ilmiy merosi;
  - Burhonuddin al-Marg'inoniy hayoti va ilmiy merosi;
  - Mahmud Qoshg'ariy buyuk tilshunos olimi;
  - Mirzo Ulug'bek va Ali Qushchining hayoti va ilmiy merosi;
  - Alisher Navoiy va Zahiriddin Muhammad Boburning hayoti va faoliyati mavzulari asosida nazariy bilimlarga ega bo'lgan holda ilmiy izlanishning bajarilishini uddalay olish (mустаqil ishlar va bitiruv ishi tarzida) malakasiga ega bo'lish kerak.
- Talabalar o'z mavzularida shaxsiy mulohazalari, kuzatishlaridan bemaol foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladi.

60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar bo'yicha) yo'nalishi bitiruvchi talabalar uchun “Sharq allomalari ilmiy merosi” fanidan Davlat attestatsiyasi sinovlarining asosiy savollari

1. Buyuk matematik, astronom va geograf VIII asrning oxiri va IX asrning birinchi yarmida yashab ijod etgan qomusiy allomani toping.
2. “Algebra” so'zi Muso al-Xorazmiyning qaysi asaridan olingan?
3. Muso al-Xorazmiyning geografiyaga oid asarini toping.
4. Muso al-Xorazmiyga “O'z davriming eng buyuk matematigi va agar barcha shart-sharoitlar nazarga olinsa, hamma davrlarning ham eng buyuklaridan biri” deb kim ta'rif bergan?
5. Qaysi allomaning ismiga al-Qutrubuliy degan atama qo'shib aytilgan.
6. Arabcha so'zdan olingan bo'lib, otashparast degan ma'noni anglatgan so'zni toping.
7. O'zining mo'yasafidlik yillarini Dajla bo'yidagi al-Qutrubul dahasida o'tkazgan olimni toping.
8. Yunon, hind va eron astronomiyasi va matematikasini yaxshi bilgan allomani toping.
9. 809 yilda Marv noibi kim bo'lgan?
10. al-Ma'mun qachon xalifa bo'ladi?
11. 819 yilgacha xalifalik markazi qaysi shahar bo'lgan?
12. 819-yilda xalifalik markazi qaysi shaharga ko'chadi?
13. “Bayt ul-hikmaga” qaysi davlatlardan ko'plab kitoblar keltirilgan?
14. “Bayt ul-hikmaga” qoshida nechta rasadxona barpo etilgan?
15. Bag'dodning as-Shammosiya mahallasida nechanchi yilda rasadxona barpo etilgan?
16. 831 yilda qayerda rasadxona barpo etilgan?
17. “Bayt ul-hikmaga” qoshida barpo etilgan rasadxonalarning mudiri sifatida faoliyat olib borgan allomani toping.
18. Bag'dodning ash-Shammosiya mahallasidagi rasadxonaning asoschisi va rahbari kim bo'lgan?
19. 831 yilda vafot etgan allomani toping.
20. Yahyo ibn Abu Mansur vafot etgandan so'ng as-Shammosiya mahallasidagi rasadxonani kim boshqargan?
21. “Zij almuhtatan” (“Sinalgan zij”) nomli astronomik asar muallifini toping.
22. Damashq yaqinida Kasiyuni tog'ida rasadxonani kim boshqargan?
23. Tangens va kotangens, koskangens funksiyalarini kiritib, ularning jadvallarini keltirgan olim.
24. al-Marvaziy nechta “zij” tuzgan?
25. “Hisobchi habash” laqabi bilan mashhur bo'lgan allomani toping.

26. “Bayt ul-hikmada” Markaziy Osiyo va xurasonlik olimlardan tashqari yana qayerlik olimlar ham faoliyat yuritgan?
27. al-Xorazmiy qachon vafot etgan?
28. al-Xorazmiy qayerda vafot etdi?
29. al-Xorazmiy qalamiga mansub nechtdan ortiq asar mavjud?
30. al-Xorazmiyning nechta asari arab tili bizgacha yetib kelgan?
31. al-Xorazmiyning algebraga oid asarini toping.
32. al-Xorazmiyning arifmetik asarini toping.
33. al-Xorazmiyning geografiyaga oid asarini toping.
34. al-Xorazmiyning tarixga oid asarini toping.
35. al-Xorazmiyning astronomiyaga oid asarini toping.
36. al-Xorazmiyning etnografiyaga oid asarini toping.
37. al-Xorazmiyning nechta asari arab tilida saqlangan?
38. al-Xorazmiyning nechta asari lotincha tarjimada saqlangan?
39. al-Xorazmiyning 1342 yilda ko'chirilgan “Al-jabr va-l-muqobala” asari qayerda saqlanmoqda?
40. Arifmetik risola tarjimasining XIV asrda ko'chirilgan yagona nusxasi qayerda saqlanmoqda?
41. Arifmetik risolaning Kembrij universiteti kutubxonasida saqlanayotgan lotincha qo'lyozmasining matnini 1857 yili kim nashr etgan?
42. al-Xorazmiyning 1200 yillik yubileyi qachon nishonlangan?
43. al-Xorazmiyning algebrak risolasi nechti qismdan iborat?
44. Xorazmiyning ayishicha, algebrada nechti xil son bilan ish ko'riladi?
45. Xorazmiyning “Zij” asari nechti bob va jadvaldan iborat?
46. Xorazmiyning geografiyaga oid asari qayerda saqlanmoqda?
47. Xorazmiyning geografiyaga asarida nechta geografik joy ko'rsatilgan?
48. Yoshligi Xorazmiyning Xiva, Zamaxshar va Qiyot shaharlarida o'tgan allomani toping.
49. Abu Abdulloh al-Xorazmiy vazir Abul Hasan al-Utbiy huzurida qanday lavozimda ishlagan?
50. Abu Abdulloh al-Xorazmiy qachon vafot etgan?
51. Abu Abdulloh al-Xorazmiyning dunyoqarashi qaysi olimlar tasiri ostida shakillandi?
52. “Mafoth al-ulum” – ushbu asar muallifini toping.
53. Abu Abdulloh al-Xorazmiyning “Ilmlar kalitlari” asarining 3 nusxasi qayerda saqlanmoqda?
54. “Ilmlar kalitlari” asarida 6 nusxasini Istanbul shahri kutubxonalari borligini kim aniqlagan?
55. Abu Abdulloh al-Xorazmiyning “Ilmlar kalitlari” asarini birinchi bo'lib kim o'rgangan?
56. Abdulloh al-Xorazmiy ilmlarni nechta bo'lgan?
57. Ilmlarni “arab” va “arab bo'lmagan” ilmlarga ajragan allomani toping.
58. “Ilmlar kalitlari” asari nechti qismdan iborat?
59. “Ilmlar kalitlari” asarida nechta fan bayon etilgan?
60. “Ilmlar kalitlari” asarining nechinchi bo'limida Yaqin va O'rta Sharqda mavjud bo'lgan ko'pgina mazhablar haqida ma'lumot berilgan?
61. Arab adabiy tili grammatikasi, uning qonun-qoidalari “Ilmlar kalitlari” asarining qaysi bo'limida bayon etilgan?
62. Solliq turlari va olinishi, solliq yig'uvchilarning vazifalari “Ilmlar kalitlari” asarining qaysi bo'limida bayon etilgan?
63. O'z asarida Yaman tarixi, Rum va Yunon tarixi haqida ma'lumotlar keltirgan allomani toping.
64. Arastuning mantiq o'ld kitoblari sharhi Xorazmiy asarining qaysi bo'limida o'z aksini topadi.
65. Matematik tushunchani aqlning ixtiyoriy ijodi emas, balki obektiv olamning ma'lum tomonlari, predmetlar munosabatlarining in'ikosi deb talqin etgan alloma.
66. Abdulloh al-Xorazmiy kimmimg g'oyalarni davvom ettirgan?
67. Abdulloh al-Xorazmiy arifmetikani nechta ajragan?
68. Abdulloh al-Xorazmiy musiqani qaysi ilimga qo'shgan?
69. Qaysi bo'limda og'ir yuklarni va dalalarni sug'orish maqsadida ishlatiladigan qurilmalar, ya'ni sodda mashinalar, ularning tuzilishi va vazifalari ustida to'xtab o'tiladi.
70. Ahmad Farg'omy qachon va qayerda tug'ilgan?

71. Ahmad Farg'oniyni yoshligida yozgan qaysi asari unga shuhrat keltirgan?
72. Damashq rasadxonasida esa Xotid ibn Abdumalik va al-Farg'oni bilan birga ikkinchi guruh olimlar ishlaganlari haqida qaysi alloma ma'lumot bergan?
73. Ahmad Farg'oniyni nechanchi yillarda Sinjor sahrosidagi yer meridian bir darajasining uzunligini o'lchash ishlarida qatnashgan?
74. Ahmad Farg'oniyni nechanchi yilda milometrimni islohi qilgan?
75. Ahmad Farg'oniyni haqiddagi so'ngi ma'lumotlar nechanchi yilda tilga olingan?
76. al-Farg'oniyni asosiy astronomik asarini toping.
77. al-Farg'oniyni "Samoviy harakatlar va umumiy ilmi nujum kitobi" asari XII asrda necha marta lotin tiliga tarjima qilingan?
78. Qaysi allomaning asarlari Yevropa universitetlarida astronomiyadan asosiy darslik vazifasini o'tagan?
79. al-Farg'oniyni "Samoviy harakatlar va umumiy ilmi nujum kitobi" asarining lotincha tarjimasini birinchi marta nechanchi yilda nashr etilgan?
80. Olim Regionmontan XV asrda Avstriya va Italiya universitetlarida astronomiyadan ma'ruzalarni kimning kitoblaridan o'qigan?
81. al-Farg'oniyni ijodini yuqori baholagan Yevropa olimlari.
82. Hozirgi kunda al-Farg'oniyni nechta asari ma'lum.
83. al-Farg'oniyni "Asturlab yasash haqida kitob" – qo'lyozmalari qayerlarda saqlanmoqda?
84. Farg'oniyni "Asturlab bilan amal qilish haqida kitob" qo'lyozmasi qayerda saqlanmoqda?
85. al-Farg'oniyni "Al-Farg'oniyni jadvallari" qo'lyozmasi qayerda saqlanmoqda?
86. al-Farg'oniyni "Oyning Er ostida va ustida bo'lish vaqtlarini aniqlash haqida risola" qo'lyozmasi qayerda saqlanmoqda?
87. al-Farg'oniyni "Eti iqlimi hisoblash haqida" qo'lyozmasi qayerda saqlanmoqda?
88. al-Farg'oniyni "Quyosh soatini yasash haqida kitob" qo'lyozmasi qayerda saqlanmoqda?
89. Ismi lotinchada «Alfraganus» shaklida yozilib, shu shaklda fanga abadiy kirib qolgan alloma.
90. O'rta asrlarda arab tilida yozilgan dastlabki geografiya asarining muallifini toping.
91. al-Xorazmiy iqlimlarning tavsiflash usulida kimning an'anasiga asoslangan?
92. al-Farg'oniyni iqlimlarning tavsiflash usulida kimning an'anasiga asoslangan?
93. al-Xorazmiy rub'i ma'murning tavsifini qayerdan boshlagan?
94. al-Farg'oniyni rub'i ma'murning tavsifini qayerdan boshlagan?
95. Yajuj mamlakati deb hozirgi Mug'ulistonning sharqi va Xitoyning shimoli-sharqiga mos keladigan aniq geografik hududni deb aytgan alloma.
96. al-Farg'oniyni tavalludining 1200 yilligi qachon nishonlangan?
97. Ahmad al-Marvaziy qayerda tug'ilgan?
98. Ahmad al-Marvaziy hayoti va ba'zi asarlarini o'rta asrda zikr etgan mualliflarni toping.
99. Ahmad al-Marvaziy yuz yildan ortiq yashagan va uning qalamiga mansub yetti kitob nomini keltirib o'tgan o'rta asr muarixini toping.
100. Ahmad al-Marvaziy asli Marvdan bo'lib, xalifa al-Ma'mun va al-Mu'tasim zamonida Bag'dodda faoliyat ko'rsatganini kim aytgan?
101. Ahmad al-Marvaziy yashagan yillarini toping.
102. "Astronomik jadvallar", "Damashq ziji" va "al-Ma'munung sinalgan jadvali" asarlarining muallifini toping.
103. Ahmad al-Marvaziyning Bag'dod shahri uchun tuzilgan asarini toping.
104. Ahmad al-Marvaziyning "Damashq ziji" nomli asari qayerda saqlanmoqda?
105. Ahmad al-Marvaziyning "Sindhind" nomli hind astronomik jadvalarini qayta ishlash asosida yozilgan asarini toping.
106. al-Marvaziyning Bag'dod shahri uchun yozgan ikkinchi "Ziji" asari qayerda saqlanmoqda?
107. al-Marvaziyning Sinjor dashtida yer meridianning bir darajasini o'lchash ishlarida ham qatnashgan yillarini toping.
108. Al-Marvaziyning nechiga yaqin asarlari mavjud?
109. Trigonometriya fani rivojiga ham salmoqli hissasini qo'shgan alloma.

110. Hadis ilmining rivojidagi oltin davr nechanchi asrda bo'lgan?
111. Imom al-Buxoriyning ismi to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
112. Imom al-Buxoriyning kunyasi to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
113. Imom al-Buxoriyning nasabi to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
114. «Bardazbeh» so'zi qaysi tildan olingan?
115. Imom al-Buxoriy otasining ismi to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
116. Imom al-Buxoriy otasining kunyasi to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
117. Imom al-Buxoriy qaysi asarida otasining tarjimai holi haqida ma'lumot bergan?
118. al-Buxoriyning otasi "Hamad ibn Zayd va Molikdan hadislar rivoyat qilgan, undan esa iroqlik olimlar hadislar naql qilganlar", – deya ta'kidlagan tarixchi olimni toping?
119. Imom al-Buxoriyning onasi tushida qaysi payg'ambari ko'rganlar?
120. Imom al-Buxoriy qayerda tavallud topgan?
121. "194 hijriy sana, shavvol oyining 13-kumida salotul-jum'adan keyin (810 milodiy sana, 21 iyul) dunyoga kelgan" – ushbu ma'lumotlar qaysi allomaga tegishli?
122. Imom al-Buxoriyga berilgan ushbu "Batxa (Makka) va Yasrib (Madina)da yasalgan tangananing sayqali Buxoroda kamoliga etdi" ta'rif muallifini toping.
123. Imom al-Buxoriyning tug'ilgan vaqtining aniq keltirilish sababini toping.
124. Imom al-Buxoriy dastlab kimlarning hadislariga oid asarlarini yod olgan?
125. "Al-Buxoriyning hadislarini yod olish ilhomi menga boshlang'ich maktabda o'qiyotganimda kelgan edi, – deganini eshitganimda, O'shanda necha yoshda edingiz? – deb so'radim. U O'n yoshda, balkim undan ham kichik edim, – deb javob bergandi" – berilgan ushbu ma'lumot muallifini toping.
126. Imom al-Buxoriy Buxorolik qaysi muhaddisdan saboq olgan?
127. Imom al-Buxoriy ad-Doxiliy tomonidan aytilgan hadis iltatini topgan vaqtda necha yoshda bo'lgan?
128. Al-Buxoriyning ilk ustozlari sifatida o'sha davrda Buxoroda ko'zga ko'ringan muhaddislardan...?
129. Arabcha "rihlar" so'zining ma'nosini toping.
130. Imom al-Buxoriy ustoz Muhammad ibn Salom al-Poykandiy huzurida bo'lganda necha hadisini yoddan bilgan.
131. Imom al-Buxoriy birinchi marta safarga nechanchi yilda chiqqan?
132. Imom al-Buxoriy nechi yoshida Madinaga yetib kelgan?
133. Imom al-Buxoriy Madina shahriga nechanchi yilda yetib borgan?
134. Imom al-Buxoriy Hijozga qilgan safarida o'zining qaysi asarining qoralamasini tugatgan?
135. al-Buxoriyning Hijoz (Makka), Madina, Toif, Jiddaga qilgan bu rixlati nechi yil davom etgan?
136. Basra hozirgi qaysi davlat hududi?
137. Imom al-Buxoriy Basraga necha marta borib kelgan?
138. Imom al-Buxoriy Basradan so'ng qaysi shaharga safar qilgan?
139. "Ilim va muxlislarni (an-nos) tashlab, Xurosonga ketasanmi?" – ushbu fikr muallifini toping.
140. Sharafuddin Ali Yazdiy "Zafarnoma" nomli mashhur asarida al-Buxoriy qaysi shaharda yashagan haqida ma'lumot bergan?
141. "Bag'dod tarixi" nomli asar muallifini toping.
142. al-Buxoriy hadislarini necha shayx (ustoz) dan yozib olgan?
143. Imom al-Buxoriyning ustozlari haqidagi risolasi nechanchi yilda "Maktabat al-Kavsar" matbaasida chop etilgan?
144. "Imom al-Buxoriy ustozlarining ismlari" asarining muallifini toping.
145. "Sahih al-Buxoriy"da keltirilgan necha hadisda roviylarning ismi shariflari alifbo tartibida to'liq holda zikr qilinadi?
146. al-Buxoriy "Sahih al-Buxoriy"da necha roviy haqida ma'lumot keltirgan?
147. Imom al-Buxoriy nechidan ortiq asar yozgan?
148. Termiz yaqinidagi Bug' qishlog'ida tug'ilgan allomani toping.
149. Bug' qishlog'i Surxon daryo viloyatining qaysi hududda joylashgan?

190. Platon, Aristotel, Evklid, Ptolemey, Porfiriyning asarlariga sharhlar yozgan alloma?
191. Qaysi alloma Forobiy sharhleri ("Metafizika" – "Moba'iy tabiat") ni o'qib, Aristotel asarlarini tushunganligini alohida ta'kidlaydi.
192. Ushbu "Substanziya haqida so'z" ("Kalom fi-l javhar"), "Masalalar manbai" ("Uyunul maso'il"), "Qonunlar haqida kitob" ("Kitob fi-l navomis"), "Falak harakatining doimiyliigi haqida" ("Kitob fi-l harakat al-falaka doimatun") asarlar muallifi?
193. Forobiy asarlari XII–XIII asrlardayoq qaysi tillarga tarjima qilingan?
194. Forobiyning 16 risolasini (arabcha) o'z ichiga olgan «Hakimlar risolalari to'plami» («Majmuat rasoi al-hukamov», Qo'lyozmalar fondi, 2385–in.) qayerda saqlanmoqda?
195. Forobiy risolalari qachon qisman o'zbekchaga tarjima qilinib nashr etilgan?
196. Forobiyning «Ilmlarning kelib chiqishi va tasnifi» asarida o'rtasida ma'lum bo'lgan nechidan ortiq fanning ta'rifi, ahamiyati ko'rsatib berilgan?
197. Abu Bakr Qaffol ash-Shoshiyning qalamiga mansub bo'lgan asarlar soni nechitani tashkil etgan?
198. Sharqshunos K. Brokkelmak va yirik rus olimi V. Bartoldlar qaysi alloma ilmiy faoliyatiga yuksak baho berishgan?
199. Abu Bakr Qaffol ash-Shoshiyning "Javomi al-kalim" asarining qo'lyozmasi qayerda saqlanmoqda?
200. Qaysi alloma Xuroson, Iroq, Hijoz, Shom va Sug'ur (Shimoliy Suriya) safarida bo'lgan?

Asosiy adabiyotlar

1. Ma'naviyat yulduzlari. – T.: Fan, 1999.
  2. Islom ensiklopediyasi. – T., 2004.
  3. Ibrohimov Abduqahhor Biz kim o'zbeklar. – T., 2001.
  4. Islom tasavvufi manbalari. – T., 2005.
  5. Nizomiddinov N. Janubiy - Sharqiy Osiyo: dimiy falsafiy ta'limotlar va islom. – T., 2006.
- #### Qo'shimcha adabiyotlar
1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyanob xalqimiz bilan quramiz. – T.; O'zbekiston., 2017.
  2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson ma'nfatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Kogstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yiliga bag'ishlangan tantanali marosimidagi marosimidagi ma'ruza. – Toshkent: O'zbekiston. 2017.
  3. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: O'zbekiston. 2017.
  4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasini huzurida O'zbekistondagi Islom sivilizatsiyasi markazini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida» 2017 yil 23 iyundagi PQ-3080-son qarori. <https://lex.uz/docs/3296658>.
  5. Abu Abdulloh Muhammad ibn Ismoil al-Buxoriy. Xadis 1-4 jild. – T., 1997.
  6. Xoljuq Nurbodiy. Qur'oni Karimning ilmiy mo'jizalari. – T., 2002.
  7. Abdurahmonov Abdulhalil Saodatga eltuvtchi bilim I-II kitob. – T., Movarounnahr, 2003.
  8. Hamidov K. O'rtasida Osiyoda ilk uyg'onish davri madaniyati. – T.: Fan, 1994.
  10. "Imom al-Buxoriy va uning dunyo madaniyatida tug'an o'rti" mavzusidagi xalqaro ilmiy konferensiya materiallari. – Samarqand, 1998.
  11. Moziydan taralgan Ziyovimom al-Buxoriy. – T., 1998.
  12. Qayumov A. Ahmad Farg'oniy. – T., 1998.
  13. Zohidiy A. Turkistonda o'rtasida arab – musulmon madaniyati. – T., 1990.
  14. Hamidov K. O'rtasida yuqori yulduzlar. – T., 1990.
  15. Moziydan taralgan ziyovimom al-Buxoriy. – T., 1998.

150. al-Bug'iy taxallusini olgan allomani toping.
151. Qaysi alloma az-Zariyr (ko'zi oqiz) taxallusini olgan?
152. al-Termiziy nechi yoshida xorijiy mamlakatlarda va shaharlarga safar qilgan?
153. al-Termiziy qachon xorijiy mamlakatlarda va shaharlarga safar qilgan?
154. Tarixchi Shamsuddin al-Zahabiyning ta'kidlashicha, qaysi alloma Misr va Shomni shaxsan ziyorat qilganligini ta'kidlagan?
155. O'z asarida hadislarini sahit (to'g'ri, ishonchli), hasan (yaxshi, ma'qul), zaif (bo'sh, ishonchsiz), g'ariyb (g'alati) kabi xillarga ajratilgan alloma.
156. al-Termiziy al-Buxoriy bilan qaysi shaharda birga faoliyat olib borgan?
157. al-Termiziy xorij safaridan o'z yurtiga qachon qaytgan?
158. al-Termiziy o'zining qaysi kitobida al-Buxoriy bilan birga faoliyat ko'rsatib, ilmiy bahslarda ishtirok etganligini ta'kidlab o'tgan.
159. al-Termiziyning "Al-Jomi" asari qachon yaratilgan?
160. al-Termiziy qachon vafot etgan?
161. al-Termiziy qayerda dafn qilingan?
162. al-Termiziyning qaysi asari ishonchli to'plam, Katta to'plam va Termiziy summatlari nomlari bilan ham yuritilgan?
163. al-Termiziyning "Ash-Shamoil an-nabaviya" asari kim tomonidan o'zbekcha tarjimasi arab va kirill alifbolarida Toshkentda nashr qilingan?
164. al-Termiziy "al-Jom' as-sahih" asarini nechanchi yilda yozib tugatgan?
165. al-Termiziyning "al-Jomi" as-sahih" asari 1876-1877 yillarda qayerda nashr etildi?
166. al-Termiziyning "al-Jomi" as-sahih" asari 1980 yili qayerda nashr etildi?
167. al-Termiziy asariga bir qator sharhlar yozilgan bo'lib, shundan Ibn al-Arabiy qalamiga mansub "Oridat al-Ahvaziy ala kitob al-Termiziy" nomli ushbu asar qayerda nashr qilingan?
168. al-Termiziyga berilgan "Al-Termiziy hadis ilmidagi iqtido qilinadigan imomlardan biridir" ushbu fikr muallifini toping.
169. "Abu Iso al-Termiziy birinchi bo'lib hadislarini sahit, hasan, zaifga taqsim qilgan olimdir" – ushbu fikr muallifini toping.
170. al-Termiziyga: "Men sendan ko'rgan foyda sen mendan ko'rgan foydadan ko'proq", – deb aytdi allomani toping.
171. al-Termiziyning "al-Jomi" as-Sahih" asarini qayerlik ulamolarni maqullaganlar?
172. al-Termiziyning "Payg'ambar (s.a.v.)ning shaxsiy hayoti, u zotining suvrat va siyratlari, ajoyib fazilat va odatlariga oid to'rt yuz sakkiz hadisi sharifi o'ziga jamlagan asarini toping.
173. al-Termiziyning "Ash-Shamoil an-nabaviya" asarini hijriy 1248 yilda kim turkiy tilga tarjima qilgan?
174. al-Termiziyning "Ash-Shamoil an-nabaviya" asarini o'zbek tiliga kim tarjima qilgan?
175. al-Termiziyning "Ash-Shamoil an-nabaviya" asari qachon Toshkentda qayta nashr qilingan.
176. al-Termiziyning "Ash-Shamoil an-nabaviya" asari nechi bobdan iborat?
177. "Ash-Shamoil an-nabaviya"ning XVI asrga oid qo'lyozmasi qayerda saqlanmoqda?
178. Nuriddin Atar al-Termiziyning "Al-Ilal al-kabir" asarining yagona qo'lyozmasini qayerda ko'rganligini ta'kidlagan?
179. Arabcha "ilal" so'zi "illat" ning ko'pligi bo'lib o'zbekcha ma'nosi toping?
180. Alloma Abu Nasr Muhammad ibn Muhammad ibn Uzlib, Tarxonning taxallusini toping.
181. Yunon falsafasini sharhlab, "Al-Muallim as-soniy" nomi bilan mashhur bo'lgan alloma?
182. Farobiy boshlang'ich ta'limi qayerda olgan?
183. Farobiy keying ta'limi qayerlarda davom etgan?
184. Farobiy Abu Bashar Matta ibn Yunusdan (870–940) nimani o'rgangan?
185. Farobiy tabobat va mantiq ilmini kimdan o'rgangan?
186. Farobiy taxminan 941 yildan boshlab qayerda yashagan?
187. Farobiy 949–950 yillarda qayerda yashagan?
188. Damashqdagi "Bob as-sag'ir" qabristonida dafn qilingan alloma?
189. Farobiy barcha sohalarida qancha asar yaratgan?

16. Al – Termiziy. Sahihi Termiziy. – T., 1993.
17. Buyuk allomalar 1-2-j. – T., 1998-2000.
18. To'liqin Hayit. "Qo'ffol Shohiy". – T., 2004.
19. Shayx Ismoil Maxdum. Toshkentdagi Usmon Mus'hafning tarixi. – T., 1995.
20. Muhammadrasul o'g'li A. "Qo'ffol Shohiy ibrat", "Hidayat", 2004.
21. Ibrohim Mikoil o'g'li Veliev. Qo'ffol Shohiy. Qisqacha ma'lumotnoma. – T.: Istiqol, 2005.
22. Abduqahhor Ibrohimov. Ma'mun akademiyasi. – T., 2005.
23. Abu Rayxon Beruniy. Tanlanganlar asarlar. – T.: Fan, 1973.
24. Komilitisn A. Beruniy i kniga. – T., 1993.
25. Beruniy tug'ilgan kunning 1000-yiligi. – T.: Fan, 1973.
26. Qodirov A. O'rita Osiyoda meditsinaning paydo bo'lishi. – T., 1990.
27. Sulaymonova F. Sharq va G'arb. – T., 1997.
28. Komilov N. Tafakkur karvonlari. – T., 1999.
29. Qayumov A. Abu Rayxon Beruniy. Abu Ali ibn Sino. – T., 1987.
30. Abu Ali ibn Sino. – T., 1980.
31. Burhonuddin al-Marg'ironiy. Hidoia. – T., 2000.
32. Abdulhakim Shar'iy Jo'zoni. Tasavvuf va inson. – T.: Adolat, 2001.
33. Abul Mu'in an-Nasafiy. Tavhid qoidalariga muqaddima. T.: Movarounnaxr, 2006.
34. Xidirov A. Abu Rayhon Beruniyning tarixiy asarlari va ularning O'zbekistonda o'rganilishi. O'zMU xabarlari. 2002 y. 3-son.
35. Abu lyso at-Termiziy. Ash-shamoil an-nabaviya. U.Uvatov tarjimai. – T.: Cho'lpon, 1993.
36. Nasiruddin Burxoniddin Rabg'uziy. 1-2 kitoblar Yusufxon Shokirov tarjimai. – T.: Yozuvchi, 1990-1991.
37. Ahmad Ziyovuddin al-Kumushxonaviy Jome' ul-mutun. M.Kenjebekov tarjimai. – T.: Movarounnaxr, 2000.
38. Jaloliddin Rumiy. Ma'naviy masnaviy. Askar Mahkam tarjimai. – T., 1999.
39. Alixonura Sog'uniy. Tarixi Muhammadiya. – T.: Movarounnaxr, 1997.
40. N. Komilov. Tasavvuf. 1-kitob. – T., 1996.
41. N. Komilov. Tasavvuf. 2-kitob. – T., 1999.
42. Yu.Mahmud A'sad Jushon. Tasavvuf va nafs tarbiyasi. II. Xasan tarjimai. – T., 1998.
43. Usmon Turar. Tasavvuf tarixi. Nodirxon Xasan tarjimai. – T., 1999.
44. Ernst Karl. Sufizm. – M., 2002.
45. Fariddun Attor. Ilohiynoma. N. Komilov tarjimai. – T., 1994.
46. Fariddun Attor. Tazkirat ul-avliyo. M.Kenjebek tarjimai. – T., 1997.
47. Xolluk Nurbokiy. Qur'oni Karimning ilmiy mujizalari. Miraziz A'zam tarjimai. T.: Adolat, 1999.
48. Mahmud As'ad Jushon. Tasavvuf va nafs tarbiyasi. N. Xasan tarjimai. – T.: Chulpon 1998.
49. Usmon Turar. Tasavvuf tarixi. N. Xasan tarjimai. – T.: Istiqol, 1999.
50. Muhammad Siddik Rushdiy. Aviyolar Sultoni, turonlik valiyalar. Nashrga tayyorlovchi Ikromiddin Ostanauil Oqqo'rg'oni. – T.: Kamalak, 1995.
51. Mansurov Sh. G'oyiblar xaylidan yongan chiroqlar. Muallif tuzuvchi Juraev. – T.: O'zbekiston, 1994.
52. Xusayn Voiz Koshifiy. Futuvatnomai sultoniyy yoxud juvonmardlik tariqati. N. Komilov tarjimai. T.: Abdulla Qodiriy, 1994.
53. Aziziddin Nasafiy. Zubdat ul - Xakoyik. N. Komilov tarjimai. – T.: Kamalak, 1995.
54. Jaloliddin Rumiy. Ichingadidir. Ulug'bek Abduvaxob tarjimai. – T.: Yozuvchi, 1997.
55. Xoji Ismatullo Abdullo. Markazi Osiyoda islom madaniyati. – T.: Sharq, 2005.
56. Ma'naviyat yulduzlari. – T., 2001.
57. Imom Abu Xomid Muhammad ibn Muhammad al-G'azzoliy. Ihyou ulumiddin-din. – T.: Movarounnaxr, 2003.
58. Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf. Tasavvuf haqida tasavvur. – T.: Movarounnaxr, 2004.
59. Ibrohim Haqqul. Taqdir va tafakkur. – T.: Sharq, 2007.
60. Ibrohim Haqqul. Meros va mohiyat. – T.: Ma'naviyat, 2008.
61. Sh.G'oyibnazarov. Xalqaro terrorizm: ildizi, omillari va manbai. – T.: O'zbekiston, 2009.
62. Imom al-Buxoriy saboqlari ma'naviy-ma'rifiy, ilmiy-adiabiy jurnal. 4/2011
63. Tafakkur durdonalari. 111 Vatandosh allomalimizning hikmatli fikrlari. – T.: Yangi asr avlodi, 2012.
64. Fariddun Attor. Tazkirat-ul-avliyo. – T.: G'afur G'ulom nashriyoti, 2013.
65. Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf. Samarqandning sara ulamolari. – T.: Xilol-Nashr, 2014.
66. Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf. Mazhablar – birlik ramzi. – T.: Xilol-Nashr, 2014.
67. Buyuk yurt allomalari. Tuzuvchi va nashrga tayyorlovchi U. Uvatov. Uzbekistan: Toshkent, 2018.
68. Starr Stiven. Utrachennoe Prosveteniye: Zolotoy vek sentralnoy Azii ot arabskogo zavoevaniya do vremen Tamerlana. Alpina Pablisher. Moskva. 2017.

Axborot manbaalari

1. www.eurasia.org.ru.
2. www.history.ru
3. http://www.philos.msu.ru/fac/history/
4. www.museum.ru
5. www.ziyounet.net.

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI SINOVLARINING O'TKAZILISH TARTIBI

"60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar bo'yicha)" ta'lim yo'nalishi bo'yicha yakuniy nazorat davlat attestatsiyasi sinovlari test usulida tashkil etiladi. Ushbu tartib OTM kengashi qarori asosida institut rektori tomonidan tasdiqlanadi hamda yakuniy nazorat davlat attestatsiyasi boshlanishidan olti oy ilgari talabalar e'tiboriga havola etiladi. Talabalar davlat attestatsiyasi sinovlari dasturi bilan ta'minlanadilar, ularga tayyorgarlik ko'rish va maslahatlar berish shart-sharoitlari yaratiladi. Mutaxassislik fanlaridan yakuniy davlat attestatsiyasi sinoviga tegishli ta'lim dasturlarini to'liq tugatgan va o'quv rejasida nazarda tutilgan barcha sinovlardan muvofiqiyatli o'lgan talabalar qo'yiladi.

Yakuniy nazoratga kiritilgan barcha turdagi attestatsiya sinovlari bo'yicha talabaning o'zlashtirish ko'rsatkichlari reyting tizimiga muvofiq aniqlanadi hamda yakuniy davlat attestatsiyasi komissiyasining majlis bayoni bilan belgilangan tartibda rasmiylashtirilgandan so'ng, shu kunning o'zida e'lon qilinadi.

Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlaridan o'ta olmagan talaba uch yil ichida yakuniy davlat attestatsiyasiga qayta kirishi mumkin.

Uzrlil sabablarga ko'ta yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlariga kelmagan talabalar rektorning buyrug'i bilan yakuniy davlat attestatsiyasi komissiyasining ishi yuklanishiga qadar boshqa muddatlarda o'tkaziladigan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlariga kirishi mumkin.

Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlari natijalaridan norozi bo'lgan bitiruvchi talabalar ariza bilan murojaat qiladilar. Ularning arizalarini ko'rib chiqish uchun rektor buyrug'i bilan apellyatsiya komissiyasi tuziladi.

Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlarini o'tkazuvchi komissiya a'zolari shu ta'lim

yoʻnalishi boʻyicha kadrlar tayyorlovchi kafedralar professor oʻqituvchilari va boshqa sohaga tegishli yetakchi tashkilotlardan mutaxassislar jalb etiladi.

VI. Apellyatsiya tartibi

Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlari jarayonida qoʻyilgan ballar (baho)dan norozi boʻlgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi baholari eʼlon qilingan kundan boshlab 24 soat muddat ichida apellyatsiya komissiyasiga murojaat qilish huquqiga egadir.

Agar berilgan testlardan tushunmovchilik yoki xatolik aniqlansa, tezda oʻsha vaqtda apellyatsiya komissiyasiga murojaat qilinadi va komissiya tomonidan muammo bartaraf etiladi.

Shuning bilan birgalikda, berilgan testlardagi kamchiliklar komissiyaga tezda imkon qadar maʼlum qilinadi, maʼlum qilingan kamchiliklarni masʼul mutaxassislar tomonidan tezda bartaraf etishni komissiya aʼzolari amalga oshiradi.

Apellyatsiya komissiyasi oʻz xulosasini bitiruvchiga bir kun muddat ichida maʼlum qilishi lozim.

Murojaat mazmuni faqat oʻzining bal (baho)lari haqida boʻlsa, qabul qilinadi, lekin boshqa holatlar haqida yozilgan shikoyatlar va arizalar qabul qilinmaydi.

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI SINOVLARINING BAHOLASH MEZONLARI

“60220300 – Tarix (mamlakatlar va yoʻnalishlar boʻyicha)” taʼlim yoʻnalishi boʻyicha yakuniy nazorat davlat attestatsiyasi sinovlari test usulida tashkil etiladi.

Test savollarining umumiy 50 ta savoldan iborat boʻlib, uning fanlar kesimida taqsimoti quyidagicha boʻladi:

№	Fanlar nomi	Savollari soni	Umumiy savollardagi ulushi (foiz hisobida)
1	Oʻzbekiston tarixi	15 ta	30 %
2	Jahon tarixi	15 ta	30 %
3	Tarixiy oʻlkashunoslik va urbanizatsiya jarayonlari	10 ta	20 %
4	Sharq allomalarining ilmiy merosi	10 ta	20 %

Talabalarining test sinovi natijalari quyidagicha tartibda baholanadi:

Umumiy 5 baholilik tizimda baholanadi. Shundan toʻgʻri javoblar soni:

45-50 tagacha - “5” (a’lo)

35-44 tagacha - “4” (yaxshi)

30-34 tagacha - “3” (qoniqarli)

29 va undan kam boʻlsa “2” (qoniqsiz)

baho bilan baholanadi.